

Cijfers over samenwerking nr. 11

 NIVEL
bibliotheek
drieharingstraat 6
postbus 1568
3500 bn utrecht
telefoon: 030 319946

11 FEB. 1988

Gezondheidscentra en Groepspraktijken per 1 januari 1987

N.E. Warmenhoven
September 1987

Interviews: H.C. van Dijk

Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Eerstelijnsgezondheids-
zorg NIVEL
Postbus 1568 3500 BN Utrecht
Telefoon: 030-319946

De publicatiereeks 'Cijfers over Samenwerking' verzorgt jaarlijks een overzicht van de meest recente gegevens uit het NIVEL-registratiesysteem van gezondheidscentra en home-teams. Daarnaast doen rapporten in de serie 'Studies naar Samenwerking' verslag van onderzoek naar bepaalde aspecten van samenwerking in de eerstelijnsgezondheidszorg.

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Warmenhoven, N.E.

Gezondheidscentra en groepspraktijken per 1 januari 1987/N.E. Warmenhoven: interviews H.C. van Dijk. - Utrecht: Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Eerstelijnsgezondheidszorg (NIVEL). - III. - (Cijfers over samenwerking; nr. 11)

ISBN 90-6905-059-5

SISO 601.5 UDC 614.2

Trefw.: gezondheidscentra/huisartsen; groepspraktijken

Typewerk : M. van Geelkerken-van Wijk
Research-assistentie : M. Duister
Vormgeving : M. Cornelius

TEN GELEIDE

Vóór U ligt weer een statistisch overzicht betreffende de gezondheidscentra en groepspraktijken zoals we dat jaarlijks publiceren. De gegevens over gezondheidscentra verzamelen wij door middel van telefonische interviews met contactpersonen in de centra; de cijfers over groepspraktijken zijn ontleend aan het registratiesysteem van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg.

In deze reeks 'Cijfers over Samenwerking', waarin ook jaarlijks over home-teams in Nederland wordt gerapporteerd, beperken wij ons bewust tot de basisgegevens. In een andere reeks, 'Studie naar Samenwerking' geheten en in artikelen gaan we dieper op deze gegevens in en rapporteren we over meer inhoudelijk onderzoek naar aspecten van samenwerking. Informatie hierover is bij het NIVEL te verkrijgen.

SAMENVATTING	V
1. AANTALLEN GEZONDHEIDSCENTRA EN GROEPSPRAKTIJKEN	1
2. SPREIDING VAN GEZONDHEIDSCENTRA EN GROEPSPRAKTIJKEN	3
3. SOORTEN HULPVERLENING IN GEZONDHEIDSCENTRA	7
4. HULPVERLENERS IN GROEPSPRAKTIJKEN EN GEZONDHEIDSCENTRA	9
4.1. Huisartsen in groepspraktijken	9
4.2. Hulpverleners in gezondheidscentra	11
4.2.1. Huisartsen in gezondheidscentra	11
4.2.2. Wijkverpleegkundigen in gezondheidscentra	12
4.2.3. Maatschappelijk werkenden in gezondheidscentra	13
4.2.4. Fysiotherapeuten in gezondheidscentra	14
4.2.5. Overige hulpverleners en samenvatting	15
4.3. Spreiding van samenwerkende huisartsen	17
5. ONDERSTEUNEND PERSONEEL IN GEZONDHEIDSCENTRA	20
6. VRIJ BEROEP EN DIENSTVERBAND	22
6.1. Dienstverband huisartsen in gezondheidscentra	22
6.2. Dienstverband fysiotherapeuten in gezondheidscentra	23
6.3. Dienstverband verloskundigen, tandartsen en apothekers in gezondheidscentra	24
7. PATIËNTENBESTANDEN EN WERKGEBIEDEN	26
7.1. Patiëntenbestanden van huisartsen in gezondheidscentra	26
7.2. De werkgebieden van wijkverpleegkundigen en maatschappelijk werkenden in gezondheidscentra	29
7.3. De werkgebieden in gezondheidscentra vergeleken	29
BIJLAGE I: Registratiecriteria	
BIJLAGE II: Overzicht van tabellen en grafieken	
BIJLAGE III: Overzicht van de personele bezetting in gezondheidscentra per 1 januari 1987	

SAMENVATTING

In de loop van 1986 startten zes nieuwe centra; twee in Den Helder, drie in Almere en één in Amsterdam. Het totale aantal centra steeg echter slecht van 143 tot 145, omdat vier 'oude' centra niet meer in de registratie konden worden opgenomen wegens het ontbreken van één der kerndisciplines.

Het aantal groepspraktijken nam toe van 115 tot 126. De gezondheidscentra zijn vooral te vinden in forensengementen en (middel)grote steden. Vooral in de provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland en in Flevoland werken veel huisartsen in gezondheidscentra; in laatstgenoemde provincie zelfs ruim tweederde deel.

Groepspraktijken zien we weer meer op het verstedelijkt platteland en kleine en middelgrote steden, en vooral in de provincies Groningen, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg.

Het totale aantal huisartsen in gezondheidscentra (inclusief assistenten) is 485; in groepspraktijken werken bij elkaar 434 huisartsen. Gerelateerd aan het totale aantal huisartsen in Nederland is dat respectievelijk 7,4% en 5,6%.

In de meeste gezondheidscentra (77%) wordt door vier tot zeven disciplines samengewerkt. Naast huisartsen, wijkverpleegkundigen en maatschappelijk werkers (die per definitie in het centrum werken) komen vooral fysiotherapeuten vaak als 'extra' discipline voor; in driekwart van de centra. Daarna volgen verloskunde, ziekenverzorging, tandheelkunde, pharmacie en gezinsverzorging. Andere disciplines komen in minder dan 20% van de centra voor.

Het totale aantal hulpverleners in gezondheidscentra bedraagt 2134; in volledig bezette arbeidsplaatsen 1586.

Driekwart van de hulpverleners bestaat uit de drie kerndisciplines en fysiotherapeuten.

Het aantal hulpverleners is méér toegenomen dan men op grond van de toename van het aantal gezondheidscentra zou verwachten (met 7,2%); gerekend in aantallen hulpverleners zijn de centra dus gemiddeld iets groter geworden.

Naast de hulpverleners zijn in de gezondheidscentra ook nog 1017 ('netto' 683) medewerkers in ondersteunende en voorwaardenscheppende functies. Bijna de helft van hen zijn praktijkassistenten.

Van de huisartsen in gezondheidscentra werkt 42% in dienstverband; bij de fysiotherapeuten bedraagt dat percentage 30%, bij de verloskundigen 14%, de tandartsen 26% en de apothekers 44%. Voor alle dis-

ciplines geldt dat meestal de stichting, die het centrum beheert, de werkgever is.

De centrum-artsen hebben bij elkaar 918.500 patiënten; de praktijk-grootte ligt iets onder het landelijk gemiddelde. Gerekend in volledig bezette arbeidsplaatsen heeft een arts in een gezondheidscentrum gemiddeld 2296 patiënten; de meeste praktijken hebben tussen de 2000 en 2600 patiënten.

Huisartsen werken in ongeveer driekwart van de centra 'wijkgebonden' of 'geografisch begrensd'; in de overige centra zijn de werkgebieden van de huisartsen niet duidelijk aan te geven of erg groot. Ook wijkverpleging, maatschappelijk werk en fysiotherapie werken in grofweg driekwart van de centra 'wijkgebonden'. Daarbij is sprake van samenhang tussen de werkwijzen van de verschillende disciplines: werken de huisartsen wijkgebonden, dan doen de overige disciplines dat vaak ook; werken de huisartsen 'onbegrensd' dan gebeurt het relatief ook wat vaker dat de anderen praktijkgebonden (dus alleen voor de patiënten van de huisarts) werken.

In bijna 60% van alle centra hebben de vier genoemde disciplines identieke werkgebieden; in 24% van de centra werken wijkverpleging en maatschappelijk werk praktijkgebonden (in 7% daarvan fysiotherapeuten ook). Een (mogelijke) overlap in patiëntenpopulaties van de verschillende disciplines is dus in verreweg de meeste centra aanwezig.

Bijlage III bevat een volledig overzicht van de personele bezetting per gezondheidscentrum.

1. AANTALLEN GEZONDHEIDSCENTRA EN GROEPSPRAKTIJKEN

Gedurende het jaar 1986 kwamen er 6 nieuwe gezondheidscentra bij; drie in Almere ("De Boog", "Driehoek" en "De Bouwmeester"), twee in Den Helder ("De Schooten" en "Koegras") en tenslotte een in Amsterdam ("Oostelijke Eilanden"). Vier centra konden per 1 januari 1987 niet meer in de registratie worden opgenomen wegens het ontbreken van één der kerndisciplines.

Hiermee komt het totale aantal centra van 143 op 145.

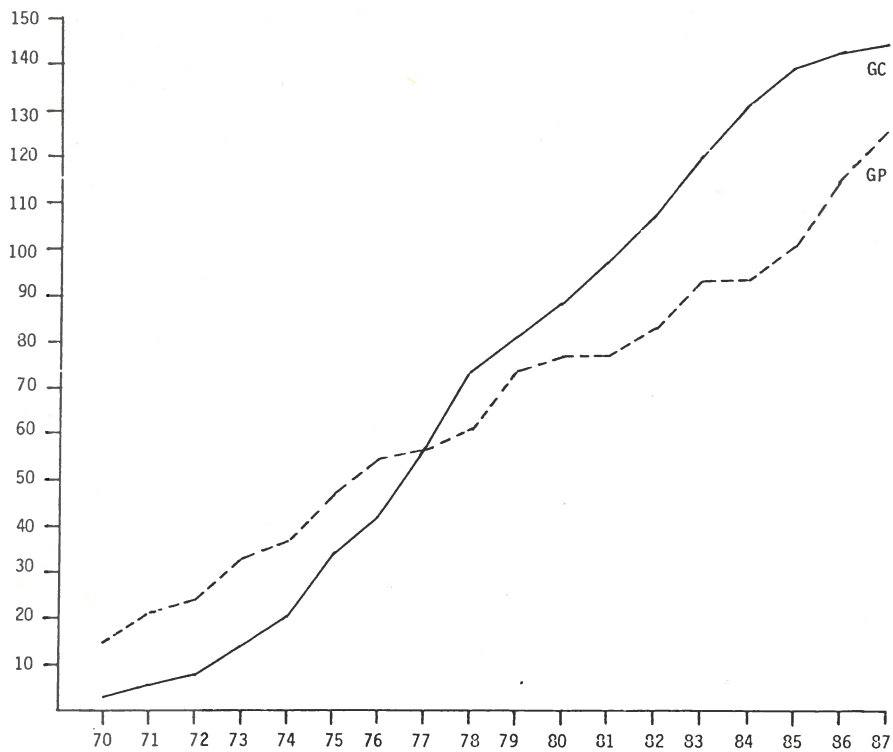
Het aantal groepspraktijken steeg in dezelfde periode van 115 tot 126.

Tabel 1.1.: Aantal gezondheidscentra (GC) en groepspraktijken (GP) van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
GC	3	6	8	14	21	34	42	56	73	81	88	97	107	120	131	140	143	145
GP	15	21	24	33	37	47	54	56	61	73	77	77	83	93	93	101	115	126

De netto toename van gezondheidscentra en groepspraktijken bedraagt respectievelijk 1,4% en 9,6%. De geringe groei in het aantal gezondheidscentra, die ook vorig jaar al te constateren viel, zet zich daarmee voort. In figuur 1.1 worden de aantallen gezondheidscentra en groepspraktijken grafisch weergegeven.

Figuur 1.1.: Aantal gezondheidscentra en groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

2. SPREIDING VAN GEZONDHEIDSCENTRA EN GROEPSPRAKTIJKEN

Achtereenvolgens komen in dit overzicht de spreiding van gezondheidscentra en groepspraktijken per provincie aan bod, en de urbanisatiegraad van de vestigingsplaats. Tenslotte wordt een stippenkaart van beide samenwerkingsvormen in Nederland gegeven.

Tabel 2.1.: Aantal gezondheidscentra en groepspraktijken per provincie op 1 januari 1987

Provincie	gezondheidscentra		groepspraktijken	
	aantal	%	aantal	%
Groningen	3	2	6	5
Friesland	2	1	1	1
Drenthe	4	3	4	3
Overijssel	4	3	7	6
Gelderland	8	5	14	11
Z.IJ.Polders	20	14	-	-
Utrecht	13	9	12	9
Noord-Holland	37	25	17	13
Zuid-Holland	32	22	12	10
Zeeland	1	1	2	2
Noord-Brabant	10	7	29	23
Limburg	11	8	22	17
Nederland	145	100	126	100

Bijna de helft van de gezondheidscentra is te vinden in de provincies Noord- en Zuid-Holland, terwijl de groepspraktijken juist in de zuidelijke provincies zijn geconcentreerd. In Zeeland en in de noordelijke provincies treffen we beide samenwerkingsvormen weinig aan, en in de Zuidelijke IJsselmeerpolders werkt bijna de hele eerstelijnsgezondheidszorg vanuit gezondheidscentra, en komen groepspraktijken helemaal niet voor.

In tabel 2.2 wordt aangegeven hoe gezondheidscentra en groepspraktijken gesitueerd zijn wat betreft de urbanisatiegraad van de gemeente van vestiging.

Tabel 2.2.: Gezondheidscentra en groepspraktijken naar urbanisatiegraad van de gemeente van vestiging per 1 januari 1987

Provincie	gezondheidscentra		groepspraktijken	
	aantal	%	aantal	%
platteland	6	4	11	9
versted. platteland	13	9	37	29
forensengemeenten	46	32	11	9
kleine steden	7	5	22	17
middelgrote steden	23	16	24	19
grote steden	31	21	5	4
A'dam/R'dam/Den Haag	31	21	5	4
Totaal	145	100	126	100

Nóch groepspraktijken, nóch gezondheidscentra komen veel voor op het platteland. Op het verstedelijkt platteland vinden we bijna ééntiende van de gezondheidscentra en ruim een kwart van de groepspraktijken. In de forensengemeenten is de situatie juist omgekeerd: bijna tweederde van de gezondheidscentra en slechts ééntiende van de groepspraktijken. In de kleine steden komen groepspraktijken weer meer voor, terwijl in de middelgrote en grote steden beide samenwerkingsvormen weer even vaak worden aangetroffen. In de drie grootste steden zijn de gezondheidscentra veel sterker vertegenwoordigd dan de groepspraktijken.

Samenvattend komen gezondheidscentra vooral veel voor in forensengemeenten en (middel)grote steden (samen 82%), terwijl groepspraktijken vooral te vinden zijn op het verstedelijkt platteland en in de steden, met uitzondering van de drie grootste.

In tabel 2.3 worden de gezondheidscentra nog op een andere wijze ingedeeld om een wat meer gedifferentieerd beeld te geven.

Met het oog op mogelijke afstemming van werkgebieden van de verschillende disciplines maakt het namelijk nogal wat uit of het centrum in de binnenstad, in een nieuwbouwwijk of in een groeikern is gevestigd.

Tabel 2.3.: Aard van de vestigingsplaats van gezondheidscentra per 1 januari 1987

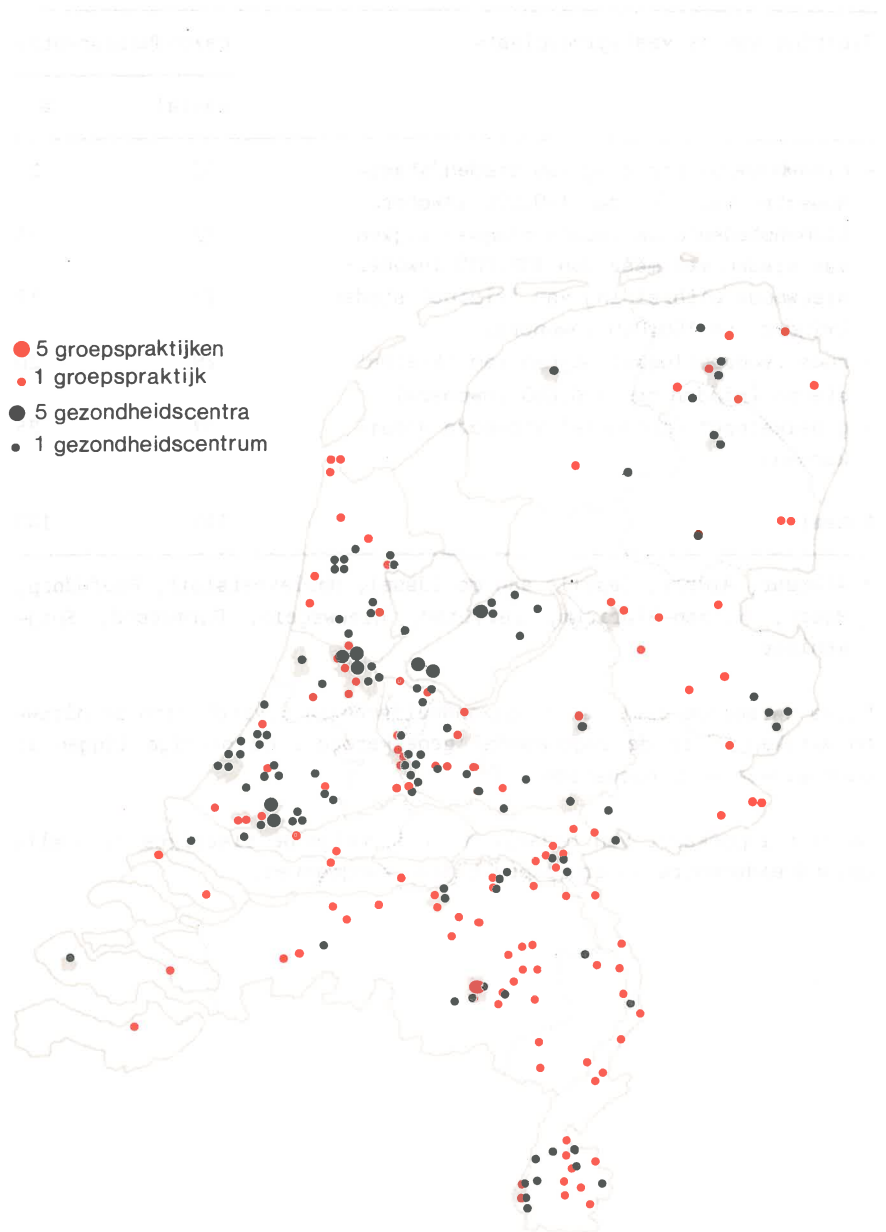
Typering van de vestigingsplaats	gezondheidscentra	
	aantal	%
- nieuwbouw/uitbreiding van steden/stads- gewesten met méér dan 100.000 inwoners	30	21
- binnensteden/oude (vooroorlogse) wijken van steden met méér dan 100.000 inwoners	22	15
- nieuwbouw/uitbreiding van 'kleine' steden (minder dan 100.000 inwoners)	27	19
- oude (vooroorlogse) wijken van 'kleine' steden (minder dan 100.000 inwoners)	29	20
- groeikernen* (inclusief vroegere groei- kernen)	37	25
totaal	145	100

* Alkmaar, Almere, Capelle aan de IJssel, Hellevoetsluit, Hoofddorp, Hoorn, Huizen-Blaricum, Lelystad, Nieuwegein, Purmerend, Spijkenisse

Bijna tweederde deel van de gezondheidscentra bevindt zich in nieuwbouwwijken of in de zogenaamde 'groeikernen': De overige liggen in oude wijken en binnensteden.

Op de stippenkaart van Nederland op de volgende bladzijde zijn alle gezondheidscentra en groepspraktijken aangegeven.

Figuur 2.1.: Stippenkaart van gezondheidscentra en groepspraktijken in Nederland

3. SOORTEN HULPVERLENING IN GEZONDHEIDSCENTRA

Logisch gevolg van de registratiecriteria is, dat er in gezondheidscentra altijd tenminste drie disciplines zijn, namelijk huisarts(en), wijkverpleegkundige(n) en maatschappelijk werkende(n). Naast deze 'kerndisciplines' kunnen ook hulpverleners van andere disciplines in het centrum werkzaam zijn.

In tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van het aantal disciplines per gezondheidscentrum

Tabel 3.1.: Aantal disciplines per gezondheidscentrum op 1 januari 1987

Aantal disciplines	aantal centra	%
3	8	5
4	24	16
5	36	25
6	30	21
7	24	16
8	11	8
9	10	7
10	-	-
11	1	1
12	1	1
totaal	145	100

Er blijkt, dat de situatie waarbij alleen de drie kerndisciplines in het centrum vertegenwoordigd zijn weinig voorkomt; in slechts 5% van de gevallen. Ruim één derde van de centra heeft vier of vijf disciplines, en nog eens ruim één derde zes of zeven. In de overige centra zijn acht of meer disciplines vertegenwoordigd; meer dan tien disciplines komt hoegenaamd niet voor.

In tabel 3.2 wordt aangegeven in hoeveel centra de 'overige disciplines' voorkomen.

Tabel 3.2.: Verbreiding van de disciplines over gezondheidscentra per 1 januari 1987

Soorten hulpverlening	gezondheidscentra	
	aantal	%*
fysiotherapie	111	77
verloskunde	75	52
tandheelkunde	37	26
farmacie	40	28
gezinsverzorging/bejaardenverzorging	37	26
ziekenverzorging	56	39
diëtetiek	26	18
psychologie	6	4
logopedisten	2	1
oefentherapeuten	5	4
overige**	20	14

* Percentage van alle gezondheidscentra (N = 145)

** Schoolgezondheidszorg, pastoraalwerk, sociaal raadwerk, homeopathie, opbouwwerk

Het percentage centra met fysiotherapie is toegenomen van 74% vorig jaar tot 77%. Ook het percentage centra met verloskundigen is met 4% gestegen en bedraagt nu 52%. Tandheelkunde, farmacie en gezinsverzorging komen praktisch in dezelfde mate voor als vorig jaar; alle drie in ruim een kwart van de centra. Ziekenverzorgenden vinden we in 39% van de centra (5% meer dan vorig jaar), en ook het percentage centra met diëtisten is gestegen; van 15% naar 18%.

Samenvattend zijn er (absoluut en relatief) méér centra met fysiotherapeuten, verloskundigen, ziekenverzorgenden en diëtisten. De overige disciplines komen in min of meer dezelfde mate voor als in het voorafgaande jaar.

4. HULPVERLENERS IN GROEPSPRAKTIJKEN EN GEZONDHEIDSCENTRA

In het nu volgende hoofdstuk worden de totale aantallen hulpverleners gegeven die verbonden zijn aan gezondheidscentra en groepspraktijken, en de aantallen per samenwerkingsverband. Naast de absolute aantallen geven we ook de gecorrigeerde aantallen, dat wil zeggen omgerekend tot volledig bezette arbeidsplaatsen.

Tot slot van het hoofdstuk volgt een overzicht van de spreiding van huisartsen in verschillende praktijkvormen over Nederland.

4.1. Huisartsen in groepspraktijken

Tabel 4.1.: Aantal huisartsen in groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987 (inclusief assistenten)

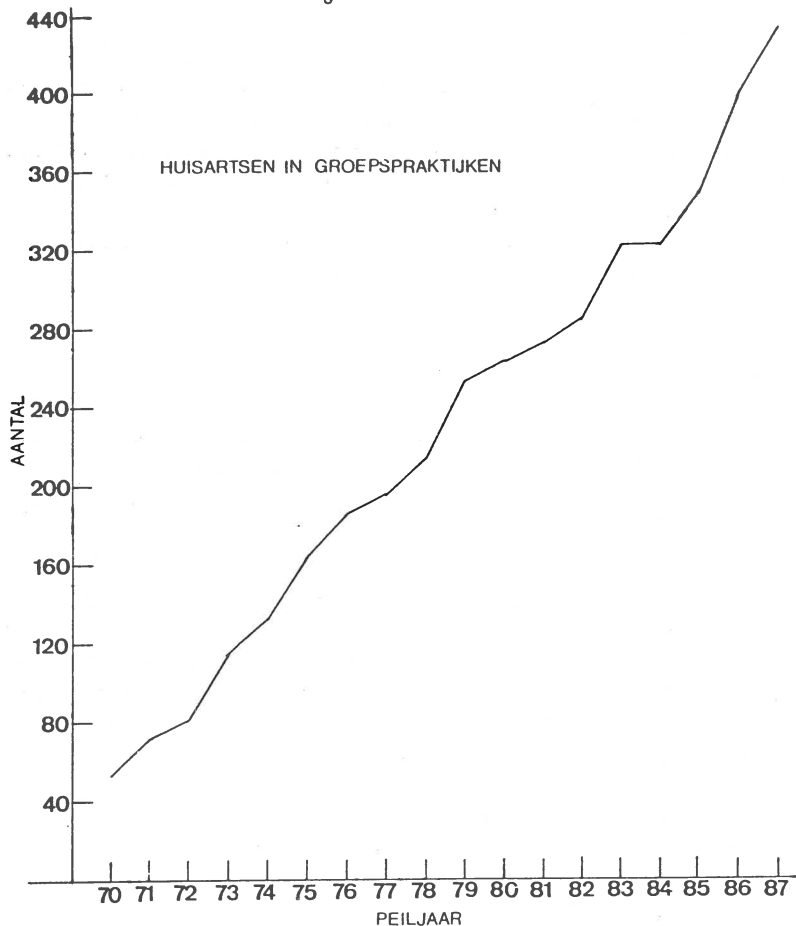
peil- jaar	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
aantal																		
HA	53	72	81	115	132	163	185	196	214	253	264	273	286	323	323	350	399	434*

* waaronder 8 assistenten

Het aantal huisartsen in groepspraktijken is in 1986 gestegen met 8,8% van 399 tot 434. Vorig jaar bedroeg de stijging 14%. Acht huisartsen werken als arts-assistent (niet in opleiding) bij een zelfstandig gevestigde collega in de praktijk.

In figuur 4.1 wordt de ontwikkeling van het aantal huisartsen in groepspraktijken vanaf 1970 grafisch weergegeven.

Figuur 4.1.: Aantal huisartsen in groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

Gemiddeld bestaat een groepspraktijk uit 3,4 huisartsen. In tabel 4.2 (zie volgende pagina) wordt aangegeven hoe de spreiding rond dit gemiddelde is.

We zien, dat bijna alle groepspraktijken uit drie of vier artsen bestaan (meestal drie). 6% van de praktijken telt vijf huisartsen, en in één praktijk zijn acht huisartsen werkzaam.

Tabel 4.2.: Aantal huisartsen per groepspraktijk op 1 januari 1987
(inclusief assistenten)

	praktijken	
	aantal	%
3	82	65
4	35	28
5	8	6
8	1	1
Totaal	126	100

4.2. Hulpverleners in gezondheidscentra

In deze paragraaf worden gegevens gepresenteerd over huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers en fysiotherapeuten. Van elk der disciplines wordt aangegeven welke aantallen hulpverleners vanaf 1970 totaal in gezondheidscentra werkzaam zijn, en welke aantallen per centrum.

Aan het eind van de paragraaf volgt een totaaloverzicht per 1 januari 1987, waarin ook de overige disciplines zijn opgenomen. Naast absolute aantallen hulpverleners worden daar ook de aantallen in volledig bezette arbeidsplaatsen gegeven.

4.2.1. Huisartsen in gezondheidscentra

Tabel 4.3.: Aantal huisartsen in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987 (inclusief assistenten)

	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
aantal																		
HA	10	19	28	46	76	115	135	191	242	265	284	319	350	388	425	460	470	485*

* waaronder 30 assistenten

Ten opzichte van de vorige peildatum nam het aantal huisartsen in gezondheidscentra toe met 3,2%; een percentage waarin ook de geringe toename in het aantal centra weerspiegeld wordt. In de volgende tabel wordt aangegeven hoeveel huisartsen er per centrum zijn.

Tabel 4.4.: Aantal huisartsen per gezondheidscentrum op 1 januari 1987

huisartsen per centrum	gezondheidscentra	
	aantal	%
1	7	5
2	45	31
3	34	23
4	31	21
5	14	10
6	11	7
7	1	1
8	1	1
11	1	1
totaal	145	100

De meeste centra (ruim de helft) hebben twee of drie artsen. Ook vier artsen komt in éénvijfde deel van de centra voor. Slechts in 5% van de centra werkt maar één arts, terwijl in één op de tien centra zes artsen of meer werken.

4.2.2. Wijkverpleegkundigen in gezondheidscentra

Tabel 4.5.: Aantal wijkverpleegkundigen in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
aantal																		
WV	9	18	25	37	61	82	101	143	198	222	249	279	308	352	401	434	466	490

Het aantal wijkverpleegkundigen in gezondheidscentra is in de loop van het jaar 1986 toegenomen van 466 tot 490, een toename van bijna 5%.

In tabel 4.6 is te zien hoe dit totale aantal is verdeeld over de centra.

Tabel 4.6.: Aantal wijkverpleegkundigen per gezondheidscentrum op 1 januari 1987

WV per centrum	gezondheidscentra	
	aantal	%
1	15	10
2	39	27
3	38	26
4	24	17
5	9	6
6	12	8
7	1	1
8	3	2
9	2	1
10	1	1
11	1	1
totaal	145	100

De genoemde groei van 5% in het totale aantal wijkverpleegkundigen wordt niet alleen veroorzaakt door de nieuwe centra, maar ook doordat er wat méér centra zijn gekomen met drie of meer wijkverpleegkundigen (63% van de centra ten opzichte van 59% vorig jaar). Twee of drie wijkverplegenden komen het vaakst voor, in ruim de helft van de gevallen. 10% van de centra heeft maar één wijkverpleegkundige.

4.2.3. Maatschappelijk werkers in gezondheidscentra

Tabel 4.7.: Aantal maatschappelijk werkers in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
aantal																		
MW	4	10	13	22	38	58	72	90	114	119	140	166	181	197	208	232	247	263

Het aantal maatschappelijk werkers in gezondheidscentra steeg met 6,5% van 247 tot 263. In bijna de helft van de centra is maar één maatschappelijk werker werkzaam; we zien dit in tabel 4.8.

Tabel 4.8.: Aantal maatschappelijk werkers per gezondheidscentrum op 1 januari 1987

Maatschappelijk werkers per centrum	gezondheidscentra	
	aantal	%
1	71	49
2	47	32
3	18	12
4	5	3
5	1	1
6	12	2
7	1	1
totaal	145	100

Rond één derde van de centra heeft twee maatschappelijk werkers en slechts in één op de vijf centra zijn er drie of meer werkzaam.

4.2.4. Fysiotherapeuten in gezondheidscentra

Tabel 4.9.: Aantal fysiotherapeuten in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

	'70	'71	'72	'73	'74	'75	'76	'77	'78	'79	'80	'81	'82	'83	'84	'85	'86	'87
aantal																		
FY	8	10	10	17	25	45	58	90	121	163	189	219	243	281	307	340	365	390

Zoals in tabel 4.9 is te zien kwamen er in 1986 25 fysiotherapeuten in gezondheidscentra bij, dat is een groei van 6,8%. Deze groei wordt niet alleen door de nieuwe centra veroorzaakt, maar ook doordat er in méér centra fysiotherapeuten kwamen - we zagen dit al bij tabel 3.2.

In de volgende tabel worden de aantallen fysiotherapeuten per centrum aangegeven.

Tabel 4.10.: Aantal fysiotherapeuten per gezondheidscentrum op 1 januari 1987

Fysiotherapeuten per centrum	gezondheidscentra	
	aantal	%
0	34	23
1	16	11
2	24	17
3	24	17
4	18	12
5	11	7
6	7	5
7	7	5
8	2	1
9	1	1
11	1	1
totaal	145	100

Minder dan een kwart van de centra heeft helemaal geen fysiotherapie in huis. Ruim een kwart heeft één of twee therapeuten en eveneens ruim een kwart drie of vier. De overige centra hebben er zelfs vijf of meer.

4.2.5. Overige hulpverleners en samenvatting

We geven hier een overzicht van de totale aantallen van alle hulpverleners in gezondheidscentra. Naast de reeds genoemde vier disciplines treft men hier ook de overige soorten hulpverlening aan. Verder worden ook de aantallen, omgerekend in volledig bezette arbeidsplaatsen gegeven (zie volgende pagina).

Het totale aantal hulpverleners steeg van 1990 tot 2134, een toename van 7,2%. Daarmee is het aantal méér gegroeid dan over het jaar 1985, toen de groei 5,6% bedroeg. In volledig bezette arbeidsplaatsen is de toename 90 (6%).

Zo'n driekwart van het totale aantal hulpverleners bestaat uit huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers en fysiotherapeuten. Vermeldenswaard is, dat voor het eerst het totale aantal wijkverpleegkundigen dat van de huisartsen overtrof.

Tabel 4.11.: Overzicht van het absolute en het gecorrigeerde aantal hulpverleners per discipline in gezondheidscentra per 1 januari 1987

Hulpverleners	aantal	in vol. bezette arbeidsplaatsen
huisartsen	485	400
wijkverpleegkundigen	490	417
maatschappelijk werkers	263	173
fysiotherapeuten	390	288
verloskundigen	145	52
leidsters gezins-/bejaardenverzorging	97	66
ziekenverzorgenden	69	54
tandartsen	62	53
apothekers	63	53
diëtisten	26	5
psychologen	7	4
oefentherapeuten	6	3
logopedisten	3	1
overige hulpverleners*	28	18
totaal	2134	1586

* zoals: schoolartsen, pastoraal-werkers, sociaal raadslieden, homeopathen, opbouwwerkers.

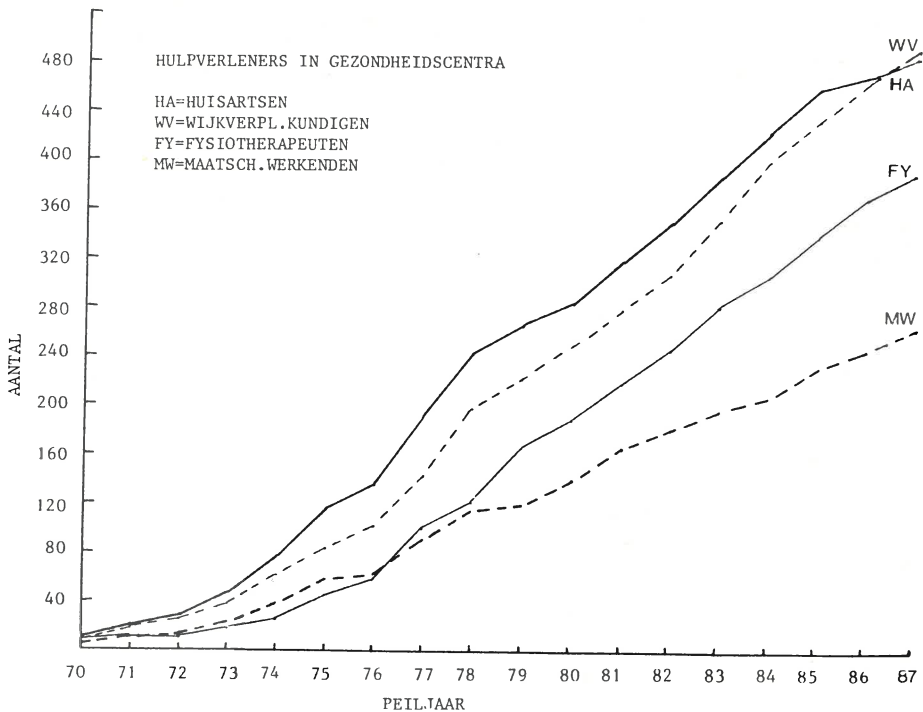
Het aantal verloskundigen, dat het voorgaande jaar stabiel was gebleven, vertoonde het afgelopen jaar weer een forse stijging (24%). Ook de aantallen hulpverleners van de overige disciplines zijn in mindere of meerdere mate gestegen, met uitzondering van de tandartsen en logopedisten. Het aantal psychologen in gezondheidscentra is gelijk gebleven en bedraagt nog steeds zeven.

Volledigheidshalve dient te worden opgemerkt dat uit bovenstaande tabel niet kan worden opgemaakt in hoeverre bepaalde hulpverleners inderdaad part-time werken. De rechter kolom geeft alleen aan in welke mate men voor het gezondheidscentrum beschikbaar is. Daarnaast kan men ook buiten het centrum nog een deeltijdbaan hebben.

In figuur 4.2 worden de aantallen huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers en fysiotherapeuten in gezondheidscentra vanaf 1 januari 1970 weergegeven.

Figuur 4.2.: Aantallen huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers en fysiotherapeuten in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987

4.3. Spreiding van huisartsen in verschillende praktijkvormen

Aan het slot van dit hoofdstuk relateren we de cijfers over huisartsen in gezondheidscentra aan cijfers over andere samenwerkingsvormen. Deze gegevens worden ontleend aan de NIVEL registratie van beroepen in de eerstelijnsgezondheidszorg. Ze betreffen alleen de zelfstandig gevestigde huisartsen; de assistent-huisartsen (bij gezondheidscentra 30) zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.12.: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1987

	Solopraktijk		Duopraktijk		Groepspraktijk		Gezondheidscentrum		Totaal	
	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%	abs	%
Groningen	162	69,5	38	16,3	21	9,0	12	5,2	233	100,0
Friesland	155	59,9	94	36,3	5	1,9	5	1,9	259	100,0
Drenthe	86	46,5	73	39,4	12	6,5	14	7,6	185	100,0
Overijssel	249	63,9	100	25,6	25	6,4	16	4,1	390	100,0
Flevoland	19	22,6	8	9,5	-	-	57	67,9	84	100,0
Gelderland	421	56,6	249	33,5	44	5,9	30	4,0	744	100,0
Utrecht	224	54,5	100	24,3	44	10,7	43	10,5	411	100,0
Noord-Holland	623	57,9	293	27,2	56	5,2	104	9,7	1076	100,0
Zuid-Holland	803	61,7	353	27,1	37	2,9	108	8,3	1301	100,0
Zeeland	97	63,4	47	30,7	6	3,9	3	2,0	153	100,0
Noord-Brabant	429	47,7	338	37,5	106	11,8	27	3,0	900	100,0
Limburg	165	35,2	200	42,6	70	14,9	34	7,3	469	100,0
Nederland	3433	55,3	1893	30,5	426	6,9	453*	7,3	6205	100,0

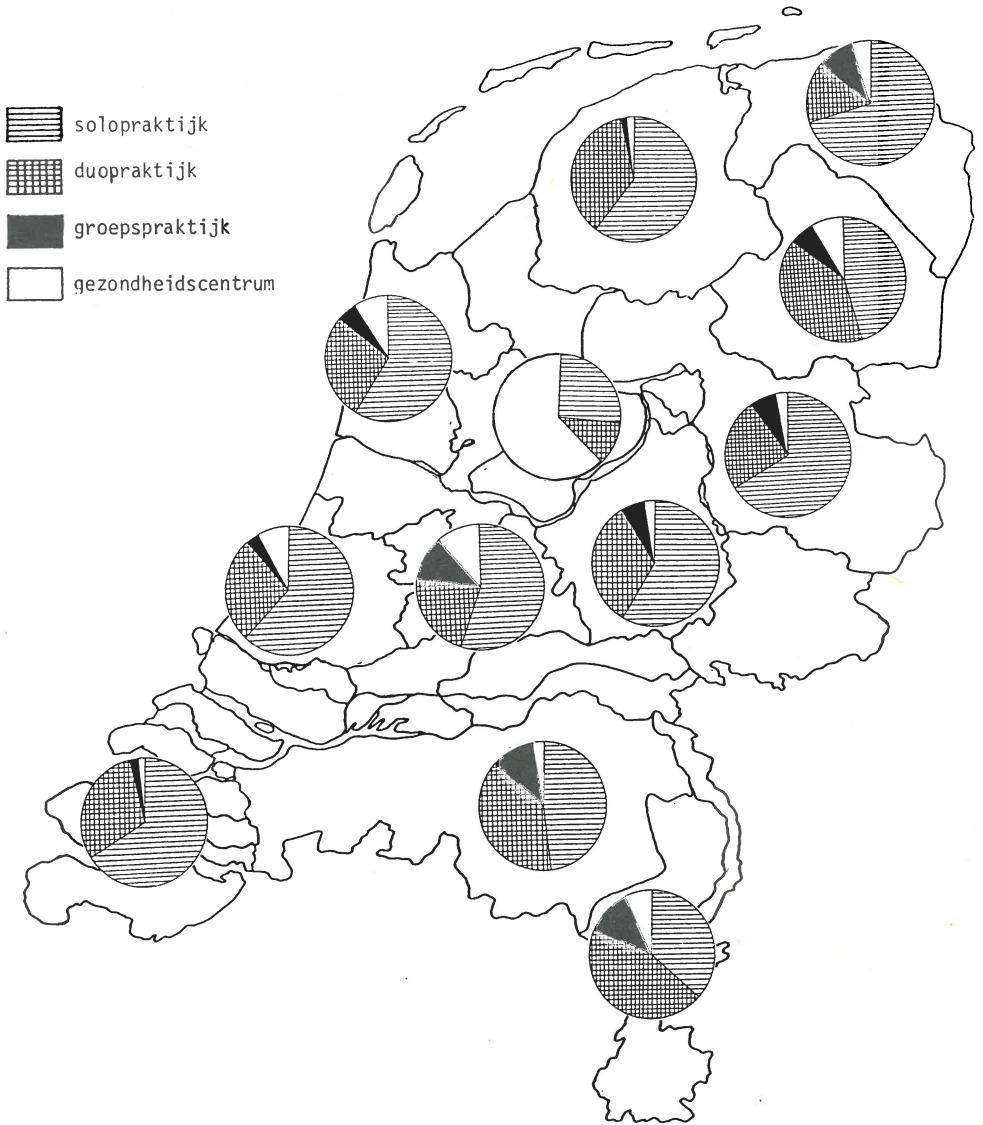
* In totaal zijn er 485 huisartsen werkzaam in gezondheidscentra; zonder de 30 assistenten zijn dat er 455. Het verschil van twee wordt veroorzaakt door twee huisartsen die slechts voor een klein deel van de werktijd aan een centrum zijn verbonden en voor het overige deel in een andere praktijkvorm werken.

De grootste proporties huisartsen in groepspraktijken vindt men in Groningen (9%), Utrecht (11%), Noord-Brabant (12%) en Limburg (15%). Provincies waar veel huisartsen in gezondheidscentra werken zijn Flevoland (een uitschieter met 67% van de huisartsen in gezondheidscentra), Utrecht (11%), Noord-Holland (10%) en Zuid-Holland (8%).

In Friesland en Zeeland wordt weinig in groepspraktijken en in gezondheidscentra gewerkt; in Zuid-Holland werkt maar zo'n 3% van de huisartsen in groepspraktijken en in Flevoland zijn die er helemaal niet. In de provincies Overijssel, Gelderland en Noord-Brabant is tenslotte het percentage huisartsen in gezondheidscentra beneden het gemiddelde.

In het kaartje op de volgende bladzijde worden de gegevens uit tabel 4.12 gevisualiseerd.

Figuur 4.3.: Percentage zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie op 1 januari 1987

5. ONDERSTEUNEND PERSONEEL IN GEZONDHEIDSCENTRA

Naast de in het vorige hoofdstuk genoemde hulpverleners van verschillende disciplines zijn in een gezondheidscentrum ook mensen in ondersteunende en/of voorwaardenscheppende functies werkzaam.

De grootste categorie wordt gevormd door praktijk- of centrum-assistenten. Daarnaast werken ook receptionisten, administratieve medewerkers, apothekers- en tandartsassistenten, coördinatoren en huishoudelijk personeel in een gezondheidscentrum.

In tabel 5.1 worden de aantallen en gecorrigeerde aantallen (dus weer in volledig bezette arbeidsplaatsen) ondersteunend personeel in gezondheidscentra aangegeven.

Tabel 5.1.: Aantallen en gecorrigeerde aantallen ondersteunend personeel in gezondheidscentra per 1 januari 1987

functies	aantal	volledig bezette arbeidsplaatsen
praktijkassistenten/algemeen werkers	433	316
receptionisten	12	6
apothekersassistenten	240	189
huishoudelijke medewerkers	110	36
tandartsassistenten	69	56
administratieve medewerkers	76	36
coördinatoren	34	18
overige	43	26
totaal	1017	683

Het aantal praktijkassistenten is toegenomen van 412 tot 433. Het aantal assistenten per huisarts is daarmee vrijwel gelijk gebleven: 0,89. Rekent men alleen in volledig bezette arbeidsplaatsen, dan is er 0,79 assistente per huisarts beschikbaar (overigens werken praktijkassistenten vaak ook voor andere disciplines dan voor de huisartsen). In drie centra zijn geen praktijkassistenten werkzaam.

Ten opzichte van vorig jaar is ook het aantal apothekersassistenten, administratieve medewerkers en coördinatoren behoorlijk gestegen

(met respectievelijk 8%, 25% en 21%).

Het aantal huishoudelijke medewerkers is ongeveer gelijk gebleven en het aantal tandartsassistenten en receptionisten is gedaald.

Deze daling betreft overigens voor beide disciplines alleen het absolute aantal; in volledig bezette arbeidsplaatsen is het aantal gelijk gebleven.

6. VRIJ BEROEP EN DIENSTVERBAND

Huisartsen, fysiotherapeuten, verloskundigen, tandartsen en apothekers hebben in principe de mogelijkheid als vrij beroepsbeoefenaar of in dienstverband werkzaam te zijn.

Wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkers, wijkziekenverzorgenden en gezins- en bejaardenverzorgenden zijn vrijwel allemaal in dienst van een instelling (kruisvereniging, instelling voor maatschappelijk werk). Zij worden door deze instellingen gedetacheerd bij de gezondheidscentra.

In dit hoofdstuk geven we van de eerstgenoemde disciplines aan hoeveel er in vrij beroep en hoeveel er in dienstverband werken. Ook de aard van de werkgevende instantie wordt aangegeven.

6.1. Dienstverband huisartsen in gezondheidscentra

Het merendeel van de huisartsen werkt in vrij beroep (58%). Dit percentage is over de afgelopen jaren min of meer constant gebleven.

In tabel 6.1 (zie volgende pagina) wordt aangegeven bij wie de overige 203 artsen in dienst zijn.

Verreweg de meeste dienstverband-huisartsen zijn in dienst van een stichting (82%). Achttien artsen werken als assistent in dienst van een andere arts (of een maatschap van artsen) en elf artsen zijn in dienst van de gemeente. Zes artsen zijn in dienst van een kruisvereniging en één is in dienst van een universiteit.

Tabel 6.1.: Aantal huisartsen in dienstverband in gezondheidscentra en de soorten werkgevers per 1 januari 1987

werkgever	huisartsen	
	aantal	%*
stichting	167	35
gemeente	11	2
universiteit	1	-
kruisvereniging	6	1
andere arts(en)**	18	4
totaal	203	42

* Percentage van het totaal aantal huisartsen in gezondheidscentra (N = 485)

** Als huisarts-assistent bij een zelfstandig gevestigde collega (eerder zagen we dat 30 huisartsen als arts-assistent werken; het verschil wordt veroorzaakt door de 12 assistenten die in dienst zijn van een stichting)

6.2. Dienstverband fysiotherapeuten in gezondheidscentra

Van de 390 fysiotherapeuten in gezondheidscentra werken er 272 (dat is 70%) in vrij beroep (hieronder vallen zowel degenen die een overeenkomst met het ziekenfonds hebben als zij die op verrichtingenbasis in de praktijk werkzaam zijn).

De overigen zijn, evenals de huisartsen, voor het grootste deel in dienst van de stichtingen die de gezondheidscentra beheren. We zien dit in tabel 6.2. (zie volgende pagina)

80% van de fysiotherapeuten in dienstverband is in dienst van een stichting; 13 fysiotherapeuten zijn in dienst van een fysiotherapeutenpraktijk en de overigen zijn gelijkelijk verdeeld over gemeentes en kruisverenigingen.

Tabel 6.2.: Aantal fysiotherapeuten in dienstverband in gezondheidscentra en de soorten werkgevers per 1 januari 1987

werkgever	fysiotherapeuten	
	aantal	%
stichting	92	24
fysiotherapeutenpraktijk (buiten centrum)	13	3
gemeente	7	2
kruisvereniging	6	1
totaal	118	30

6.3. Dienstverband verloskundigen, tandartsen en apothekers in gezondheidscentra

Tabel 6.3.: Aantal verloskundigen, tandartsen en apothekers in dienstverband in gezondheidscentra per 1 januari 1987

dienstverband	aantal	%
verloskundigen	20	14
tandartsen	17	26
apothekers	28	44

De meeste verloskundigen zijn in vrij beroep werkzaam. Van de 20 verloskundigen die in dienstverband werken, zijn er 19 in dienst van een stichting. Eén verloskundige is in dienst van een Academisch Ziekenhuis.

Van de tandartsen heeft driekwart een vrij beroep en een kwart werkt in dienstverband, allen in dienst van de stichting.

Van de apothekers werkt een groter deel in loondienst; bijna de helft. Driekwart van hen werkt in dienst van de stichting; de overige zeven zijn in dienst van de Stichting Apothekers in Loondienst (SAL) of van een BV.

In tabel 6.4 wordt aangegeven hoeveel en welke disciplines er in de gezondheidscentra in dienst zijn van de rechtspersoon van het centrum (overigens hebben niet alle centra een rechtspersoon; 20 centra hebben er geen en 12 zijn een vereniging of vallen onder de gemeente, een kruisvereniging, of iets dergelijks).

Tabel 6.4.: Aantal gezondheidscentra waarbij één of meer disciplines in dienst zijn van de rechtspersoon van het centrum per 1 januari 1987

disciplines in dienstverband*	gezondheidscentra	
	aantal	%**
Alleen HA	14	10
HA plus één andere discipline (meestal FY)	21	15
HA plus twee andere disciplines	11	8
HA plus drie andere disciplines	5	3
HA + FY + VL + AP + TA	2	1
totaal	53	37

* Afkortingen: HA = huisarts, FY = fysiotherapeut, VL = verloskundige, AP = apotheker, TA = tandarts

** Percentage van alle centra

In totaal hebben 37% van de centra één of meer disciplines in dienst van de rechtspersoon van het centrum. Dit percentage wijkt nauwelijks af van dat van vorig jaar; toen was het 38%.

In al deze centra zijn tenminste de huisartsen in dienst van (de stichting van) het centrum. Wanneer er nog één of meer disciplines in dienst zijn van het centrum, betreft dit bijna in alle gevallen (ook) de fysiotherapeuten, die in 36 centra in dienst zijn van de stichting. Apothekers zijn in 13 centra in dienst van de stichting, verloskundigen in 11 centra en tandartsen in acht centra.

7. PATIËNTENBESTANDEN EN WERKGEBIEDEN

Huisartsen in gezondheidscentra hebben evenals hun collega's in andere praktijkvormen een min of meer vast bestand aan ingeschreven patiënten. Deze patiënten kunnen allemaal (of nagenoeg allemaal) in een geografisch begrensd gebied wonen (bijvoorbeeld een dorp of een wijk in een stad). Het kan ook zijn, dat er niet duidelijk sprake is van een dergelijke begrenzing (de patiënten wonen bijvoorbeeld verspreid over een grote stad).

Volgens onze definitie werken de huisartsen in een 'geografisch begrensd gebied' als minstens 90% van hun patiënten in dat gebied woont. Het aantal inwoners van het betreffende gebied mag de 40.000 niet overtreffen.

De overige disciplines in gezondheidscentra hebben geen bestand van ingeschreven patiënten. Wel werkt men vaak voor een geografisch bepaald verzorgingsgebied. De inwoners van dat gebied vormen het potentiële patiënten- of cliëntenbestand of de 'doelpopulatie'. In dit hoofdstuk komen de patiëntenbestanden en werkgebieden van de huisartsen in gezondheidscentra aan bod, evenals de doelpopulaties van de andere veel voorkomende disciplines.

Er wordt algemeen aangenomen dat goede samenwerking tussen verschillende disciplines alleen mogelijk is als de werkgebieden van de hulpverleners zoveel mogelijk overlap vertonen. Aan het eind van dit hoofdstuk besteden we dan ook aandacht aan de vergelijking van de werkgebieden.

7.1. Patiëntenbestanden van huisartsen in gezondheidscentra

Bij elkaar hebben de huisartsen in gezondheidscentra 918.500 patiënten (zie tabel 7.1, volgende pagina). Bijna tweederde deel daarvan (62%) bestaat uit ziekenfondsverzekerden.

De gemiddelde praktijkgrootte bedraagt 1894 patiënten (vorig jaar 1924); gecorrigeerd maar volledig bezette arbeidsplaatsen komt dat op 2296 patiënten (vorig jaar 2319).

Vergelijken we deze gegevens met het landelijke (ongecorrigeerde) gemiddelde van 2244 patiënten per huisarts (assistenten meegerekend) dan zijn de praktijken in gezondheidscentra relatief klein. Voor een deel is dit toe te schrijven aan het feit dat er in gezondheidscentra

tra veel beginnende praktijken zijn en dat men vaker in deeltijd werkt. Daarnaast geldt dat artsen in multidisciplinaire samenwerkingsverbanden onder bepaalde voorwaarden kunnen volstaan met een aantal patiënten onder de rekenormpraktijk van 2500 patiënten, omdat 15% samenwerkingstijd gesubsidieerd wordt (dit is een door de ziekenfondsraad gehanteerde norm).

Tabel 7.1.: Aantal patiënten van huisartspraktijken in gezondheidscentra en het gemiddelde aantal patiënten per huisarts op 1 januari 1987

verzekeringsvorm	aantal patiënten	in %	patiënten per huisarts*	
			ongecorrigeerd gemiddelde	gecorrigeerd** gemiddelde
ziekenfonds	569.700	62	1175	1424
particulier	348.800	38	719	872
totaal	918.500	100	1894	2296

* Inclusief assistenten

** Dat wil zeggen omgerekend naar volledig bezette arbeidsplaatsen

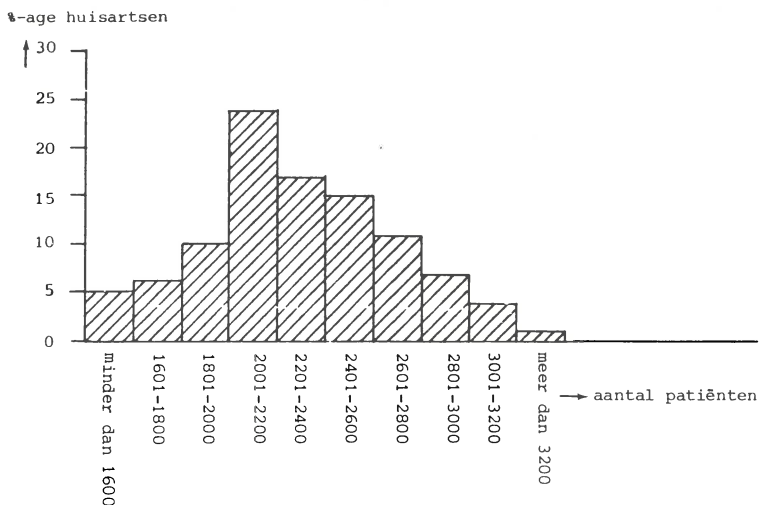
In tabel 7.2 (zie volgende pagina) wordt een overzicht gegeven van de spreiding van het aantal patiënten per huisarts. Rond éénvijfde deel van de huisartsen heeft een praktijk van 2000 patiënten of minder; ruim de helft heeft tussen de 2000 en 2600 patiënten. Het percentage praktijken met tussen de 2600 en 3000 zielen is ten opzichte van vorig jaar weer iets toegenomen (van 16% tot 18%); grote praktijken met meer dan 3000 patiënten komen juist minder voor (vorig jaar 9% van de praktijken, nu 5%).

Tabel 7.2.: Frequentieverdeling van het aantal patiënten per huisarts (in volledig bezette arbeidsplaatsen) in gezondheidscentra op 1 januari 1987

aantal patiënten	huisartsen in gezondheidscentra	
	aantal	%
1600 of minder	20	5
1601-1800	22	6
1801-2000	39	10
2001-2200	98	24
2201-2400	67	17
2401-2600	62	15
2601-2800	46	11
2801-3000	26	7
3001-3200	17	4
méér dan 3200	3	1
totaal	400	100

In figuur 7.1 worden de gegevens van tabel 7.2 gevisualiseerd.

Figuur 7.1.: Frequentieverdeling van het aantal patiënten per huisarts (in volledig bezette arbeidsplaatsen) in gezondheidscentra op 1 januari 1987

7.2. De werkgebieden van wijkverpleegkundigen en maatschappelijk werkers in gezondheidscentra

Wijkverpleegkundigen en maatschappelijk werkers hebben, zoals gezegd, geen vast bestand aan ingeschreven patiënten zoals de huisartsen. Wel is er vaak sprake van een (geografisch begrensd) werkgebied. In tabel 7.3 wordt aangegeven hoeveel inwoners per hulpverlener er in de werkgebieden wonen, voor die gezondheidscentra waarbij van een werkgebied sprake is.

Tabel 7.3.: Omvang van de werkgebieden van wijkverpleging en maatschappelijk werk in gezondheidscentra per 1 januari 1987

Discipline	aantal centra*		aantal hulpverleners	inwoners per hulpverlener	
	abs	%		ongecorr.	gecorr.
wijkverpleging	113	78	392	3005	3548
maatschappelijk werk	106	73	196	5917	9062

* Betreft de proportie centra waar genoemde discipline geografisch gebonden werkt (N = 145).

Voor beide disciplines geldt dat de gemiddelde omvang van de werkgebieden rond de 10.000 inwoners bedraagt.

Het aantal hulpverleners dat zo'n gebied bedient is echter per discipline verschillend; in een even groot werkgebied worden grofweg tweemaal zoveel wijkverpleegkundigen ingezet als maatschappelijk werkers. Overigens kunnen de aantallen inwoners per hulpverlener in tabel 7.3 niet vergeleken worden met landelijke (streef)cijfers over het aantal inwoners per wijkverpleegkundige of maatschappelijk werker: in principe kunnen er buiten de hulpverleners van het centrum nog anderen in de wijk werkzaam zijn.

7.3. De werkgebieden in gezondheidscentra vergeleken

In dit hoofdstuk vergelijken we de werkgebieden van de verschillende disciplines met elkaar om na te gaan in welke mate deze werkgebieden elkaar overlappen.

Huisartsen kunnen 'geografisch begrensd' (zie pagina 26) werken, of

'onbegrensd', dat wil zeggen dat het gebied niet duidelijk af te bakenen is of erg groot.

De overige hulpverleners werken in het algemeen óf geografisch begrensd, óf 'praktijkgebonden'. Het laatste wil zeggen dat men zich niet beperkt tot een bepaald gebied, maar alleen werkt voor de patiënten van de huisarts(en). Op die manier komt men toch tot een voldoende overlap in patiëntenpopulaties, ook al is er geen sprake van (gelijke) werkgebieden.

In onderstaand schema worden de mogelijke combinaties toegelicht. Daarbij wordt de situatie in zoverre vereenvoudigd, dat de 'overige disciplines' bij elkaar worden genomen. In de werkelijkheid is het mogelijk dat de éne discipline praktijkgebonden werkt en de andere geografisch begrensd.

Schema 7.2.: Geografisch begrensd, onbegrensd of praktijkgebonden werken van de verschillende disciplines in gezondheidscentra

Huisartsen	overige disciplines	
	geografisch begrensd	praktijkgebonden
geografisch begrensd	één zelfde werkgebied of verschillende die elkaar in mindere of meerdere mate overlappen. Overige disciplines werken dan ook voor patiënten van andere huisartsen in hun werkgebied	in deze situatie werkt de betreffende discipline feitelijk, evenals de huisarts, geografisch begrensd, doch beperkt zich daarin tot de patiënten van de huisarts
'onbegrensd'	deel van de patiënten van de huisarts woont in werkgebieden van de andere disciplines; niet onbelangrijk deel verspreid daarbuiten. Overige disciplines werken in hun gebied voor zowel patiënten van de huisartsen in het centrum als daarbuiten	betreffende discipline beperkt zich tot de patiënten van de huisarts, waar die ook wonen.

We kijken eerst in hoeveel gezondheidscentra de huisartsen geografisch begrensd werken, en in hoeveel centra niet.

Tabel 7.4.: Geografische begrenzing van huisartspraktijken in gezondheidscentra per 1 januari 1987

Geografische begrenzing huisartspraktijken	aantal centra	%
duidelijk	108	74
niet duidelijk (of erg ruim)	37	26
totaal	145	100

In driekwart van de centra wonen de patiënten van de huisartsen in een duidelijk begrensde en niet te uitgestrekte wijk of plaats.

In tabel 7.5 wordt per centrum van de overige veel voorkomende disciplines aangegeven of er 'wijkgebonden' (= geografisch begrensd) of 'praktijkgebonden' wordt gewerkt.

Tabel 7.5.: Geografisch begrensd c.q. praktijkgebonden werken van wijkverpleging, maatschappelijk werk en fysiotherapie in gezondheidscentra op 1 januari 1987

Werkgebied/ doelpopulatie	discipline					
	wijkverpleging		maatschappelijk werk		fysiotherapie	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%
geogr. begrensd	113	78	106	73	89	80
praktijkgebonden	28	19	33	23	11	10
anders*	4	3	6	4	11	10
totaal	145	100	145	100	111	100

* Men werkt onbegrensd (komt vooral bij fysiotherapeuten weleens voor) of 'wijkpraktijkgebonden', dit is wijkgebonden maar alleen voor patiënten van de huisartsen, waarbij de huisartsen ook nog patiënten buiten de wijk hebben.

Voor alle disciplines geldt dat driekwart tot viervijfde deel wijkgebonden werkt. De percentages zijn ten opzichte van vorig jaar iets toegenomen. De overigen werken voor het grootste deel praktijkgebonden; fysiotherapeuten werken ook nogal eens onbegrensd (in 8 centra).

In de tabellen 7.6 tot en met 7.8 worden de werkgebieden van de huisartsen gelegd naast die van achtereenvolgens de wijkverpleegkundigen, de maatschappelijk werkers en de fysiotherapeuten.

Tabel 7.6.: Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en wijkverpleegkundigen (WV) in gezondheidscentra per 1 januari 1987

Vergelijking HA-WV	gezondheidscentra	
	aantal	%
HA geogr. begrensd		
- WV zelfde werkgebied	81	56
- WV groter werkgebied dat HA gebied omvat	4	3
- WV kleiner werkgebied door HA gebied omsloten	5	3
- WV werkt praktijkgebonden	17	12
- anders	1	1
HA niet duidelijk geografisch begrensd		
- WV gebied wel begrensd	23	16
- WV werkt praktijkgebonden	11	7
- anders	3	2
totaal	145	100

Wanneer de huisartsen geografisch begrensd werken, geldt dit meestal ook voor de wijkverpleging (in 83% van de gevallen) en daarbij zijn de werkgebieden dan in het merendeel van de gevallen gelijk. Werken de huisartsen niet geografisch begrensd, dan komt het **relatief** vaker voor dat de wijkverpleging praktijkgebonden werkt (in ongeveer eenderde deel van de gevallen).

Tabel 7.7.: Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en maatschappelijk werkers (MW) in gezondheidscentra per 1 januari 1987

Vergelijking HA-MW	gezondheidscentra	
	aantal	%
HA geogr. begrensd		
- MW zelfde werkgebied	83	57
- MW groter werkgebied dat HA gebied omvat	2	1
- MW kleiner werkgebied door HA gebied omsloten	5	4
- MW werkt praktijkgebonden	16	11
- anders	2	1
HA niet duidelijk geografisch begrensd		
- MW gebied wel begrensd	15	10
- MW werkt praktijkgebonden	18	13
- anders	4	3
totaal	145	100

De tabel geeft min of meer hetzelfde beeld als bij de vergelijking van de werkgebieden van huisartsen en wijkverpleging. Nog sterker geldt voor het maatschappelijk werk dat men vaker praktijkgebonden werkt wanneer de huisartsen niet geografisch begrensd werken; in bijna de helft van die gevallen.

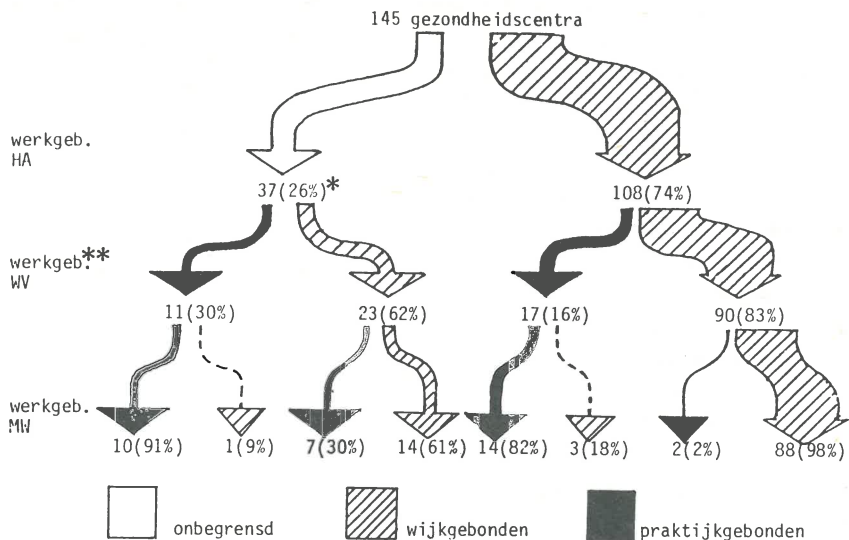
Fysiotherapeuten werken aanmerkelijk minder vaak praktijkgebonden dan de eerdergenoemde disciplines. Voor hen geldt evenals voor wijkverpleegkundigen en maatschappelijk werkers dat, wanneer de huisartsen begrensd werken, zij dat meestal ook doen, veelal in hetzelfde werkgebied (tabel 7.8).

Tabel 7.8.: Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en fysiotherapeuten (FY) in gezondheidscentra per 1 januari 1986

Vergelijking HA-FY	gezondheidscentra	
	aantal	%
HA geogr. begrensd		
- FY zelfde werkgebied	69	62
- FY groter werkgebied dat HA gebied omvat	4	4
- FY kleiner werkgebied door HA gebied omsloten	6	5
- FY werkt praktijkgebonden	7	6
- FY onbegrensd	3	3
HA niet duidelijk geografisch begrensd		
- FY gebied wel begrensd	10	9
- FY werkt praktijkgebonden	4	4
- FY onbegrensd	5	4
- anders	3	3
totaal	111	100

In figuur 7.3 worden de gegevens over de werkgebieden van huisartsen, wijkverpleging en maatschappelijk werk gecombineerd.

Figuur 7.3.: Boomdiagram van de werkgebieden van huisartsen (HA), wijkverpleging (WV) en maatschappelijk werk (MW)

* De percentages worden steeds berekend over het getal direct daarboven.

** Tellen we de getallen horizontaal op dan komen we niet tot 145. De zes centra, waar MW-ers en/of WV-en 'onbegrensd' of 'wijkpraktijkgebonden' werken, zijn terwille van de overzichtelijkheid buiten beschouwing gelaten.

Uit de figuur blijkt duidelijk wat we in de tabellen ten dele al zagen. De dikke gearceerde pijlen rechts in de figuur laten zien dat begrensd werken van de huisarts in 83% van de gevallen betekent, dat de wijkverpleging ook begrensd werkt. Van de 90 centra, waarin dat geldt, zijn er dan weer 88 (98%) waar ook het maatschappelijk werk een duidelijk omschreven werkgebied heeft. Eerder zagen we dat dit vaak, maar niet altijd, betekent dat de werkgebieden gelijk zijn. In de overige gevallen is er altijd volledige overlap.

Figuur 7.3 geeft aan hoe de manier van werken van de verschillende disciplines samenhangt; in tabel 7.9 maken we de balans op en geven we aan hoe vaak er sprake is van gelijke werkgebieden of gelijke doelpopulaties (door praktijkgebonden werken) van de vier meest voorkomende disciplines.

Tabel 7.9.: Gelijke werkgebieden c.q. doelpopulaties van huisartsen (HA), wijkverpleegkundigen (WV), maatschappelijk werkers (MW) en fysiotherapeuten (FY) in gezondheidscentra op 1 januari 1986

Verhouding werkgebieden	gezondheidscentra	
	aantal	%
identieke werkgebieden		
- HA, WV en MW	19	13
- HA, WV, MW en FY	59	41
HA-praktijkgebonden werken		
- door WV en MW	17	12
- door WV, MW en FY	7	5
identieke werkgebieden WV en MW (HA onbegrensd of niet-identiek werkgebied)	9	6
identieke werkgebieden WV, MW en FY (HA onbegrensd of niet-identiek werkgebied)	9	6
overige	25	17
totaal	145	100

In 41% van de gezondheidscentra hebben huisartsen, wijkverpleging, maatschappelijk werkers én fysiotherapie identieke werkgebieden; in nog eens 13% geldt dat voor de drie kerndisciplines zonder de fysiotherapie. In 12% van de centra werken wijkverpleging en maatschappelijk werk praktijkgebonden en in 5% van de centra geldt dat ook voor de fysiotherapeuten. Tellen we al deze centra bij elkaar op, dan kan gesteld worden dat in 71% van de gezondheidscentra tenminste de drie kerndisciplines wat betreft het werkgebied goed op elkaar zijn afgestemd; in tweederde deel daarvan geldt dat ook voor de fysiotherapie.

Daarnaast zijn er nog 18 centra waar niet de huisartsen, maar wel wijkverpleging en maatschappelijk werk identieke werkgebieden hebben. In de helft daarvan werken ook de fysiotherapeuten voor diezelfde gebieden.

BIJLAGE I

REGISTRATIECRITERIA

Gezondheidscentra: samenwerking met gemeenschappelijke huisvesting van tenminste één huisarts, één wijkverpleegkundige en één maatschappelijk werkende.

De twee eerstgenoemden moeten minimaal half-time ten behoeve van het centrum werken; de maatschappelijk werkende tenminste twee dagdelen per week. Uiteraard kunnen nog vertegenwoordigers van andere disciplines in het gezondheidscentrum werkzaam zijn.

Huisartsgroepspraktijk: een samenwerkingsverband in één gebouw van tenminste drie zelfstandig gevestigde huisartsen.

BIJLAGE II

OVERZICHT VAN TABELLEN EN GRAFIEKEN

Bij hoofdstuk 1: Aantallen gezondheidscentra en groepspraktijken

Tabel 1.1. : Aantal gezondheidscentra en groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987 1

Bij hoofdstuk 2: Spreiding van gezondheidscentra en groepspraktijken

Tabel 2.1. : Aantal gezondheidscentra en groepspraktijken per provincie op 1 januari 1987 3

Tabel 2.2. : Gezondheidscentra en groepspraktijken naar urbanisatiegraad van de gemeente van vestiging per 1 januari 1987 4

Tabel 2.3. : Aard van de vestigingsplaats van gezondheidscentra per 1 januari 1987 5

Bij hoofdstuk 3: Soorten hulpverlening in gezondheidscentrum

Tabel 3.1. : Aantal disciplines per gezondheidscentrum op 1 januari 1987 7

Tabel 3.2. : Verbreiding van de disciplines over de gezondheidscentra per 1 januari 1987 8

Bij hoofdstuk 4: Hulpverleners in groepspraktijken en gezondheidscentra

Tabel 4.1. : Aantal huisartsen in groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987 9

Tabel 4.2. : Aantal huisartsen per groepspraktijk op 1 januari 1987 11

Tabel 4.3. : Aantal huisartsen in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	11
Tabel 4.4. : Aantal huisartsen per gezondheidscentrum op 1 januari 1987	12
Tabel 4.5. : Aantal wijkverpleegkundigen in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	12
Tabel 4.6. : Aantal wijkverpleegkundigen per gezondheidscentrum op 1 januari 1987	13
Tabel 4.7. : Aantal maatschappelijk werkers in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	13
Tabel 4.8. : Aantal maatschappelijk werkers per gezondheidscentrum op 1 januari 1987	14
Tabel 4.9. : Aantal fysiotherapeuten in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	14
Tabel 4.10.: Aantal fysiotherapeuten per gezondheidscentrum op 1 januari 1987	15
Tabel 4.11.: Overzicht van het absolute en het gecorrigeerde aantal hulpverleners per discipline in gezondheidscentra per 1 januari 1987	16
Tabel 4.12.: Aantal zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie per 1 januari 1987	18
Bij hoofdstuk 5: Ondersteunend personeel in gezondheidscentra	
Tabel 5.1. : Aantallen en gecorrigeerde aantallen ondersteunend personeel in gezondheidscentra per 1 januari 1987	20

Bij hoofdstuk 6: **Vrij beroep en dienstverband**

Tabel 6.1. : Aantal huisartsen in dienstverband in gezondheidscentra en de soorten werkgevers per 1 januari 1987	23
Tabel 6.2. : Aantal fysiotherapeuten in dienstverband in gezondheidscentra en de soorten werkgevers per 1 januari 1987	24
Tabel 6.3. : Aantal verloskundigen, tandartsen en apothekers in dienstverband in gezondheidscentra per 1 januari 1987	24
Tabel 6.4. : Aantal gezondheidscentra waarbij één of meer disciplines in dienst zijn van de rechtspersoon van het centrum per 1 januari 1987	25

Bij hoofdstuk 7: **Patiëntenbestanden en werkgebieden**

Tabel 7.1. : Aantal patiënten van huisartsen in gezondheidscentra en het gemiddeld aantal patiënten per huisarts op 1 januari 1987	27
Tabel 7.2. : Frequentieverdeling van het aantal patiënten per huisarts (in volledig bezette arbeidsplaatsen) in gezondheidscentra op 1 januari 1987	28
Tabel 7.3. : Omvang van de werkgebieden van wijkverpleging en maatschappelijk werk in gezondheidscentra per 1 januari 1987	29
Tabel 7.4. : Geografische begrenzing van huisartspraktijken in gezondheidscentra per 1 januari 1987	31

Tabel 7.5. : Geografisch begrensd c.q. praktijkgebonden werken van wijkverpleging, maatschappelijk werk en fysiotherapie in gezondheidscentra op 1 januari 1987	31
Tabel 7.6. : Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en wijkverpleegkundigen (WV) in gezondheidscentra per 1 januari 1987	32
Tabel 7.7. : Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en maatschappelijk werkenden (MW) in gezondheidscentra per 1 januari 1987	33
Tabel 7.8. : Vergelijking van de werkgebieden van huisartsen (HA) en fysiotherapeuten (FY) in gezondheidscentra per 1 januari 1987	34
Tabel 7.9. : Gelijke werkgebieden c.q. doelpopulaties van huisartsen (HA), wijkverpleegkundigen (WV), maatschappelijk werkenden (MW) en fysiotherapeuten (FY) in gezondheidscentra op 1 januari 1987	36

FIGUREN e.d.

Figuur 1.1.: Aantal gezondheidscentra en groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1986	2
Figuur 2.1.: Stippenkaart van gezondheidscentra en groepspraktijken in Nederland	6
Figuur 4.1.: Aantal huisartsen in groepspraktijken van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	10
Figuur 4.2.: Aantallen huisartsen, wijkverpleegkundigen, maatschappelijk werkenden en fysiotherapeuten in gezondheidscentra van 1 januari 1970 tot 1 januari 1987	17

Figuur 4.3.: Percentage zelfstandig gevestigde huisartsen naar praktijkvorm en provincie op 1 januari 1987	18
Figuur 7.1.: Frequentieverdeling van het aantal patiënten per huisarts (in volledig bezette arbeidsplaatsen) in gezondheidscentra op 1 januari 1987	28
Schema 7.2.: Geografisch begrensd, onbegrensd of praktijkgebonden werken van de verschillende disciplines in gezondheidscentra	30
Figuur 7.3.: Boomdiagram van de werkgebieden van huisartsen (HA), wijkverpleging (WV) en maatschappelijk werk (MW)	35

OVERZICHT VAN DE PERSONELE BEZETTING
IN GEZONDHEIDSCENTRA PER 1 JANUARI 1987

Gebruikte afkortingen:

ha	= huisartsen
wv	= wijkverpleegkundigen
mw	= maatschappelijk werkenden
fys	= fysiotherapeuten
vrl	= verloskundigen
ta	= tandartsen
ap	= apothekers
gb	= gezins- en bejaardenver- zorgenden
dië	= diëtisten
zkv	= ziekenverzorgenden
psy	= psychologen
ov.hv.	= overige hulpverleners
pr.ass.	= praktijkassistenten
ov.onder- st.pers.	= overig ondersteunend personeel

Start = jaar waarin gemeen-
schappelijke huisves-
ting van de 3 kerndis-
ciplines tot stand
kwam.

Tussen haakjes geplaatste cij-
fers zijn de gecorrigeerde
aantallen, d.w.z. dat omreke-
ning heeft plaatsvonden tot
volledig bezette arbeidsplaat-
sen.

Gezondheidscentra: personele bezetting in aantallen en volledig bezette arbeidsplaatsen per 1 januari 1987 NIVEL. Reg. Onderz. Samenw.-verb.

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vr1	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pr.ass	ov. onder st. pers
Groningen "Beijum	1981	4 (3)	5 (4)	2 (1,6)	3 (2,3)	4 (0,2)	2 (1)	1 (1)	2 (1,6)		1 (1)			4 (3)	9 (7,9)
Groningen "Lewenborg"	1973	5 (4,1)	6 (4)	3 (2,1)	6 (4,7)	1 (0,6)	5 (3,9)	3 (2)			1 (1)		2 (1,6)	4 (3,2)	10 (7,3)
Winsum	1982	3 (2,7)	3 (2,2)	1 (0,8)	5 (3,4)		4 (3,2)							1 (0,5)	3 (1,2)
Totaal Groningen: 3 centra		12 (9,8)	14 (10,2)	6 (4,5)	14 (10,4)	5 (0,8)	11 (8,1)	1 (1)	5 (3,6)		2 (2)		2 (1,6)	9 (6,7)	22 (16,4)
Leeuwarden "Camminghaburen"	1982	2 (1)	2 (2)	1 (0,7)	1 (0,8)		1 (0,5)	1 (1)						1 (1)	3 (2,1)
Noordwolde "De Wissel"	1978	6 (6)	2 (2)	1 (1)	6 (4,5)						1 (1)			3 (3)	3 (0,6)
Totaal Friesland: 2 centra		8 (7)	4 (4)	2 (1,7)	7 (5,3)		1 (0,5)	1 (1)			1 (1)			4 (4)	6 (2,7)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkw	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Aassen "Noord"	1973	4 (4)	3 (2,8)	2 (2)	2 (2)	1 (1)								5 (4)	2 (1)
Aassen "Oost"	1974	4 (4)	3 (3)	3 (2)										4 (3,3)	4 (1,3)
Hoogeveen "De Weide"	1973	2 (1,8)	3 (3)	1 (0,3)	2 (1,2)	3 (3)					1 (1)			2 (1,3)	1 (0,4)
Roden	1979	4 (3,3)	8 (6,5)	3 (3)	6 (4,1)		2 (1,5)				1 (1)			3 (3)	1 (0,4)
Totaal Drente: 4 centra		14 (13,1)	17 (15,3)	9 (7,3)	10 (7,3)	4 (4)	2 (1,5)				2 (2)			14 (11,6)	8 (3,1)

Enschede "Veldpoort"	1973	5 (4,6)	6 (5)	1 (0,2)	3 (1,3)								2 (2)	2 (2)	1 (0,5)
Enschede "Wesselerbrink"	1977	4 (4)	2 (2)	3 (3)	3 (0,8)	1 (0,1)					1 (1)			3 (3)	1 (0,1)
Enschede "Noord"	1976	3 (3)	3 (3)	3 (1,9)		2 (2)				1 (0,1)			2 (1,2)	3 (2,4)	3 (2,5)
Hengelo "Hasseler Es"	1976	4 (3,3)	6 (5,5)	3 (1,5)	7 (7)	1 (0,3)		1 (0,8)	2 (1,5)	1 (0,2)	1 (0,4)			3 (2,1)	9 (7,3)
Totaal Overijssel: 4 centra		16 (14,9)	17 (15,5)	10 (6,6)	13 (9,1)	4 (2,4)		1 (0,8)	2 (1,5)	2 (0,3)	3 (2,4)		4 (3,2)	11 (9,5)	14 (10,4)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vr1	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Apeldoorn "De Maten"	1973	4 (4)	4 (3,5)	2 (1)	6 (5,6)			2 (2)	2 (2)				1 (0,5)	4 (3,5)	13 (10,8)
Arnhem "De Laar"	1978	2 (2)	4 (4)	1 (0,9)	4 (3)	1 (0,2)								2 (1,6)	3 (0,6)
Didam	1978	2 (2)	6 (4,9)	2 (1,3)	7 (5,6)	1 (0,2)	3 (2,6)	1 (1)			1 (1)		5 (3,2)	2 (2)	4 (2,4)
Ede "Veldhuizen"	1980	6 (5)	6 (5,5)	3 (2,2)	6 (5,2)	3 (0,6)	4 (2,4)		2 (1,5)					3 (2)	8 (6,5)
Lobith "Lobede"	1974	3 (3)	3 (2)	1 (0,8)	3 (2,8)	1 (0,2)	2 (0,5)				1 (0,5)			1 (1)	2 (1,3)
Malden "De Kroonsteen"	1980	4 (3)	3 (3)	4 (2,3)	9 (5,1)		4 (2,5)		1 (1)	1 (0,1)			1 (0,3)	5 (2,6)	10 (8,2)
Nijmegen "Hazenkamp"	1976	5 (4,6)	1 (1)	2 (1,2)	3 (1,8)							1 (0,1)		5 (3,9)	4 (1,5)
Nijmegen "Lindenholt"	1977	4 (2,5)	4 (4)	2 (1,6)	3 (2,5)	2 (1,5)								4 (2,8)	3 (1,4)
Totaal Gelderland: 8 centra		30 (26,1)	31 (27,9)	17 (11,3)	41 (31,6)	8 (2,7)	13 (8)	3 (3)	5 (4,5)	1 (0,1)	3 (2)	1 (0,1)	7 (4)	26 (19,4)	47 (32,7)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pt.ass	ov.onder st. pers
Almere Buiten "Molenwiek"	1985	3 (2)	2 (1,4)	1 (0,8)	3 (2,2)									4 (2,5)	1 (0,5)
Almere "De Haak"	1976	3 (3)	3 (2,4)	2 (0,6)	5 (3,6)	1 (1)				1 (0,1)	1 (0,8)			4 (3)	
Almere Haven "Oost"	1981	4 (3,2)	3 (2,6)	1 (0,8)	5 (3)	2 (0,6)		1 (1)			1 (1)			4 (3)	1 (1)
Almere Haven "West"	1982	3 (3)	3 (2,1)	2 (1)	4 (2,9)	1 (1)		1 (0,8)						3 (3)	3 (2,3)
Almere "De Schakel"	1981	4 (3,4)	3 (2,8)	2 (1)	3 (2,8)	2 (2)		2 (2)	2 (1,6)					4 (3)	16 (11,1)
Almere "De Spil"	1982	4 (3)	3 (2,4)	2 (1)	3 (2,2)	1 (1)		2 (1,3)						3 (3)	4 (3,1)
Almere "Waterwijk"	1983	4 (3,1)	4 (2,8)	2 (0,8)	4 (3,3)	2 (2)		2 (1,5)	1 (1)					3 (3)	9 (6,8)
Almere "De Boog"	1986	1 (0,5)	1 (0,7)	1 (0,7)		1 (0,2)								1 (0,5)	
Almere "Driehoek"	1986	2 (1,5)	2 (1,6)	1 (0,6)	2 (1,4)	1 (0,5)		1 (0,6)						2 (1,5)	2 (0,8)
Almere "De Bouwmeester"	1986	1 (0,5)	1 (0,8)	1 (0,5)										1 (0,5)	
Biddinghuizen	1968	2 (2)	2 (1,8)	1 (0,5)	2 (1,1)		1 (0,2)	1 (1)						2 (1,4)	2 (1,3)
Dronten	1970	6 (4)	4 (4)	2 (1,5)	11 (5,8)		2 (2)	4 (3,5)	2 (2)					3 (2,8)	9 (8,5)
Lelystad "Botter"	1985	1 (1)	2 (1,8)	1 (0,5)										1 (0,8)	1 (0,1)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkw	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Lelystad "Eerste Woonwijk"	1977	8 (8)	9 (7,4)	3 (1,9)	7 (6)	2 (2)					1 (0,8)		1 (1)	13 (5,5)	1 (0,5)
Lelystad-Haven	1983	1 (1)	1 (1)	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,1)								1 (0,5)	
Lelystad "Kempenaar"	1974	3 (3)	4 (3,6)	1 (0,8)	5 (4)				1 (1)		1 (1)			4 (2,5)	11 (8,6)
Lelystad "Gondel" (voorheen "De Punter")	1981	2 (2)	3 (2,3)	1 (0,4)	4 (3)									4 (1,5)	
Lelystad "Waterwijk"	1983	2 (1,1)	2 (1,7)	2 (1,3)	2 (1)	1 (0,6)								1 (1)	1 (0,5)
Lelystad "Woud"	1982	2 (2)	4 (3,1)	1 (0,7)	3 (1,9)	1 (1)			1 (1)		1 (0,6)			3 (2)	5 (4)
Swifterbant "De Scheip"	1976	2 (2)	1 (1)	1 (0,6)	1 (1)	1 (0,1)				1 (0,1)				3 (1,4)	1 (1)
Totaal Z.I.J.Polders: 20 centra		58 (49,3)	57 (47,3)	29 (16,5)	65 (45,7)	16 (12)	4 (2,3)	15 (12,7)	7 (6,6)	2 (0,2)	5 (4,2)		1 (1)	64 (42,4)	67 (50,1)

De Bilt	1978	3 (2,6)	3 (2)	1 (1)	1 (0,6)									3 (2)	1 (0,2)
Elst (U)	1975	2 (2)	2 (1)	1 (1)	4 (1,3)	1 (0,5)		1 (1)		1 (0,1)	1 (0,5)		1 (0,5)	1 (0,5)	3 (2,3)
Maarn-Maarsbergen	1975	3 (2,5)	3 (2,5)	2 (1,1)	2 (2)	2 (1)									5 (2,6)
Maarssebroek	1974	5 (3)	6 (5,2)	7 (4,5)	5 (4,4)	3 (2,2)	1 (0,4)	1	1 (1)		2 (1,7)		5	5 (3)	10 (5,6)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	nw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Nieuwegein "Fokkesteeg"	1981	2 (1,2)	4 (3,2)	2 (1)	3 (2,4)	2 (2)							2 (0,8)	2 (1,1)	2 (0,5)
Nieuwegein "Mondriaanlaan"	1977	5 (4,3)	6 (4,8)	1 (1)	6 (6)	3 (2,5)		2 (2)			2 (2)	1 (?)		4 (3)	9 (8)
Nieuwegein "De Roerdomp"	1984	3 (2,4)	4 (3)	2 (1)	3 (1,9)	3 (0,3)		2 (1)			1 (0,5)			3 (2,4)	9 (4,7)
Rhenen	1970	6 (5,4)	6 (5)	2 (1,1)	8 (5,4)	1 (0,4)	3 (2,1)				1 (1)		1 (1)	3 (3)	2 (1,3)
Soest-Zuid	1983	3 (3)	3 (2,5)	1 (0,5)							1 (0,9)			3 (2,4)	1 (0,3)
Utrecht "Lunetten"	1978	4 (2,5)	5 (4,2)	2 (1)	4 (2,8)	4 (0,2)		2 (1,4)			1 (0,9)			4 (2,5)	9 (5,9)
Utrecht "Kanaalstraat"	1981	5 (5)	4 (3,8)	4 (3,1)						1 (0,1)				5 (5)	2 (1)
Utrecht "Overvecht"	1982	2 (1,6)	4 (3,8)	2 (1,5)		2 (2)				1 (0,2)		2 (2)		2 (1,2)	1 (0,2)
Zeist "West"	1977	2 (2)	2 (1,5)	1 (0,7)	3 (3)	3 (0,3)		2 (2)						2 (1,1)	4 (2,3)
Totaal Utrecht: 13 centra	45	52	52	28	38	21	8	5	7	3	10	3	4	37	58
		(37,5)	(42,5)	(18,5)	(29,2)	(9,9)	(4,6)	(4,4)	(5,2)	(0,4)	(8,5)	(2)	(2,3)	(27,2)	(34,9)

Alkmaar "Daalmeer"	1984	2 (1,5)	2 (1,3)	1 (0,8)	2 (1,4)	2 (0,1)	1 (0,1)							2 (1,3)	5 (1,1)
Alkmaar "De Mare"	1979	3 (3)	4 (4)	1 (1)	5 (3,1)	2 (0,4)		1 (1)						3 (2)	6 (3,8)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hw. pr. ass	ov.onder st. pers
Alkmaar "Huiswaard"	1977	3 (3)	3 (3)	2 (0,8)	6 (2,7)	1 (0,1)							3 (2)	2 (0,7)
Alkmaar "Oudorp"	1980	2 (2)	6 (5)	1 (0,7)	5 (4,3)	1 (0,8)		1 (1)			1 (0,5)		1 (0,1)	8 (6)
Amsterdam "Banne Buiksloot"	1977	3 (2)	2 (1,4)	2 (1,5)	3 (2)	2 (0,2)							3 (1,8)	1 (0,7)
Amsterdam "Bos & Lommer**	1976	2 (2)	2 (1)	2 (1)									2 (1,7)	1 (0,2)
Amsterdam "Gein"	1983	4 (2,7)	3 (2,4)	2 (1,2)	4 (3,1)			1 (1)					4 (2,9)	7 (4,1)
Amsterdam "Helmersstraat"	1972	3 (3)	2 (1)	1 (0,8)	2 (1,8)								2 (1,6)	
Amsterdam "Holendrecht" (Nieuwlandhof)	1976	3 (1,1)	2 (1,4)	1 (0,8)	3 (2)	4 (2,8)							2 (1,6)	6 (2,8)
Amsterdam "Holendrecht" (Mijndenhof)	1982	2 (1,2)	2 (1,3)	1 (0,8)	1 (0,7)								1 (0,8)	
Amsterdam "Koempoelan"	1985	2 (1,2)	1 (0,8)	1 (0,5)		3 (3)							2 (0,2)	1 (0,4)
Amsterdam "Van Lennepkade**	1981	2 (1,2)	1 (0,5)	1 (0,5)									1 (0,5)	1 (0,5)
Amsterdam "Dirk v. Nimwegen"	1976	2 (1,5)	6 (4,7)	2 (1,4)	3 (2)						3 (2,1)		2 (1,4)	2 (0,5)
Amsterdam "Kraaiennest"	1980	3 (2,5)	3 (2,3)	3 (1,8)		3 (1,5)			2 (2)				3 (2,3)	12 (8,2)
Amsterdam "Oostelijke Eilanden"	1986	2 (1)	2 (0,5)	1 (0,2)	1 (0,5)								1 (0,6)	2 (1,2)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vt.l	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pt.ass	ov. onder st. pers
Amsterdam "Nellestein"	1979	2 (1,2)	2 (1,4)	1 (0,6)	2 (1,8)			2 (1,5)						2 (1,2)	3 (1,4)
Amsterdam "Osdorp"	1974	3 (1,7)	2 (1,1)	3 (1,9)	3 (2,4)			2 (1)						2 (1,8)	1 (0,2)
Amsterdam "Reigersbos"	1982	4 (2,8)	3 (2,6)	1 (0,8)	4 (2,7)			2 (1)						4 (2,6)	8 (10,5)
Amsterdam "Staatslieden- buurt"	1984	6 (2,9)	3 (1,5)	3 (1,5)	3 (1,8)	1 (0,4)								5 (2,6)	1 (0,5)
Amsterdam Venserpolder "t Veen"	1983	3 (1,5)	2 (1,6)	1 (0,8)	2 (1,4)	3 (0,2)								2 (1,4)	1 (0,6)
Amsterdam Venserpolder "De Vliet"	1985	2 (1,2)	1 (0,8)	1 (0,8)	1 (0,8)		1 (0,6)	2 (1,3)						1 (0,8)	4 (3,2)
Biaricum "De Bijvanck"	1978	3 (2,8)	4 (2,8)	2 (1)	2 (2)	1 (0,1)		2 (1,8)		1 (0,1)				2 (1,7)	4 (2,6)
Diemen Zuid	1979	3 (2,1)	3 (2,3)	1 (0,5)	3 (2,4)	3 (0,2)								3 (2,1)	1 (0,4)
Haarlem "Schalkwijk"	1975	5 (4,4)	3 (2)	2 (1)	1 (1)					1 (0,2)				5 (2,4)	
Heerhugowaard "De Schoof"	1977	2 (2)	3 (3)	5 (2,5)	4 (3)		3 (3)							2 (2)	2 (1)
Den Helder "De Schooten"	1986	1 (1)	3 (3)	1 (0,6)	1 (0,5)	3 (0,2)		1 (1)		1 (0,2)	2 (1)		2 (0,9)	2 (1,5)	12 (7,6)
Den Helder "Koegras"	1986	2 (2)	3 (2,5)	1 (0,5)			3 (2)				2 (1)			2 (1)	5 (0,5)
Hoofddorp "Overbos"	1983	3 (2)	2 (1,5)	1 (0,6)	1 (1)						2 (1)			3 (2)	2 (1)

Plaets/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pt.ass	ov. onder st. pers
Hooft "Kersenboogerd"	1982	3 (2,4)	3 (2,4)	1 (1)	2 (2)	2 (0,4)			1 (1)	1 (0,1)				3 (2,4)	9 (4)
Hooft "Risdam"	1978	4 (3)	2 (2)	1 (0,5)	2 (2)									3 (2)	2 (0,8)
Huizen "Bovenmaat"	1984	2 (1,3)	3 (2)	1 (0,3)	2 (1,4)	4 (0,3)								2 (1,2)	
Huizen "Huizermaat"	1975	6 (4,3)	5 (3,9)	2 (1)	5 (3,6)	3 (0,1)			2 (1,5)					5 (3,4)	11 (6,9)
Koog a.d. Zaan "Westzijderveld"	1976	4 (3,2)	3 (3)	1 (0,8)	4 (3,1)	1 (0,2)				1 (0,5)				4 (2,8)	3 (0,9)
Marken "Het Buurthuis" vóór	1970	2 (2)	2 (1,2)	1 (0,2)	3 (1,5)			1 (0,2)						1 (1)	1 (0,2)
Oostzaan "De Kolk"	1977	3 (3)	2 (2)	1 (0,4)	4 (2,9)	1 (0,1)		2 (1,3)	1 (1)					2 (1,8)	5 (4,3)
Purmerend "Purmer I" (Overlanderstraat)	1982	5 (3,1)	3 (3)	1 (1)	4 (3,4)	3 (0,2)			2 (1,4)					4 (3,2)	10 (8,1)
Purmerend "Purmer II" (Tilburyplein)	1984	2 (1,4)	2 (1,8)	1 (0,5)	2 (1)									2 (1,5)	1 (0,3)
Totaal N.Holland: 37 centra		108 (80,2)	100 (78)	55 (32,6)	90 (65,3)	43 (11,3)	11 (8,2)	11 (7,8)	16 (13,2)	4 (0,6)	11 (6,3)	1 (1)	6 (2,6)	94 (65,9)	140 (85,2)

* Deze teams maken deel uit van het Samenwerkingsproject Amsterdam.

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Capelle a.d. IJssel "Oostgearde"	1980	4 (4)	5 (4,2)	3 (1)	7 (5,5)	1 (0,4)	6 (4)	1 (1)			1 (0,8)		1 (1)	4 (4)	3 (2,2)
Capelle a.d. IJssel "Het Kruispunt"	1980	3 (2)	11 (11)	3 (2)		2 (0,2)	12 (9,5)			1 (0,2)	1 (1)		3 (1,6)	3 (1,6)	7 (5,5)
Delft "Tanthof"	1981	3 (2,5)	4 (3,8)	2 (1)				2 (1,4)					3 (1,8)	3 (1,8)	3 (2,3)
Gouda "Bloemendaal"	1976	5 (4)	8 (6,2)	2 (1,2)	5 (5)	1 (0,2)			2 (1,8)		1 (1)		1 (0,6)	4 (3)	18 (12,7)
's Gravenhage "Houtwijk"	1981	2 (1,2)	4 (4)	1 (1)	1 (0,8)				2 (1)	1 (0,1)	1 (1)		2 (1,4)	2 (1,4)	6 (3,9)
's Gravenhage "Nieuw Waldeck"	1979	2 (1,6)	4 (3)	1 (1)	1 (1)								3 (1,6)	3 (1,6)	
's Gravenhage "Nieuw Schilderswijk"	1983	2 (1,1)	5 (4,6)	1 (1)	2 (1)	1 (0,2)		1 (1)					2 (1)	2 (1)	4 (2,3)
's Gravenhage "Transvaal"	1976	5 (5)	1 (1)	1 (1)	4 (4)	2 (0,2)							6 (5,3)	6 (5,3)	
Hellevoetsluis "De Burgh"	1982	4 (4)	5 (5)	3 (2)	4 (4)	1 (1)	4 (3,5)	3 (2)			1 (1)		4 (2,5)	4 (2,5)	1 (1)
Krimpen a.d. IJssel	1974	11 (8,9)	9 (7,8)	6 (4,3)		1 (0,4)	5 (3,4)	1 (1)		1 (0,2)			8 (6)	8 (6)	5 (3,8)
Leiden "Merenwijk"	1975	4 (3)	6 (4,8)	2 (0,6)	5 (3)	6 (0,6)						1 (0,1)	1 (0,1)	5 (3)	3 (0,9)
Leiden "Stevenshof"	1984	2 (1)	1 (1)	1 (0,3)	2 (0,6)	6 (1,2)	1 (0,2)						1 (0,4)	2 (1,4)	1 (0,3)
Leiderdorp	1970	5 (4,5)	4 (4)	3 (1,6)							1 (1)			4 (1,5)	2 (0,5)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ep	dië	zkv	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Noordwijk "Wantveld"	1976	6 (5,1)	4 (4)	2 (1,5)	4 (4)						1 (1)			4 (3,8)	8 (2,3)
Rotterdam "Boogaardshoek" (voorheen "Poortugaal")	1984	3 (2)	1 (1)	1 (0,5)	2 (1,5)	2 (0,2)		1 (1)	1 (1)					2 (0,6)	3 (1,5)
Rotterdam "Afrikaanderwijk"	1977	2 (1,4)	1 (0,6)	1 (0,5)					2 (1,6)					5 (4,2)	8 (6,2)
Rotterdam "Beverwaard"	1982	6 (4,3)	4 (3,1)	2 (1,2)	4 (3,3)										
Rotterdam "Feyenoord"	1973	2 (2)	5 (4,2)	4 (3)		1 (0,5)				1 (0,5)			2 (1,6)	3 (2,2)	
Rotterdam "Hoogvliet"	1979	2 (2)	2 (1,6)	1 (0,6)	1 (0,7)								2 (1,6)		
Rotterdam "Katendrecht"	1981	2 (1,3)	2 (1,2)	1 (1)	1 (0,6)								2 (1)		2 (0,5)
Rotterdam "Mathenesser- Iaan 309"	1976	7 (5,1)	5 (4,5)	2 (1,5)	5 (3,4)								5 (5)		3 (2)
Rotterdam "Omnoord"	1972	6 (5,5)	4 (4)	2 (1,8)	4 (3,6)								1 (0,5)		4 (3,4)
Rotterdam "Oude Westen en Cool"	1984	5 (3)	8 (6,8)	4 (2,6)	2 (2)	2 (0,2)		3 (2,8)		1 (0,6)	2 (1,8)		2 (1,3)		8 (4,7)
Rotterdam "Randweg"	1974	5 (4,1)	4 (3)	1 (1)	2 (1,2)					1 (0,4)				6 (4)	1 (0,5)
Rotterdam "Zevenkamp"	1984	3 (3)	3 (2,5)	1 (0,6)	3 (3)	3 (0,2)			2 (2)	1 (0,1)				3 (3)	7 (5,7)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vt.l	gb	ta	ap	dië	zkv	psy	ov. hv.	pr. ass	ov. onder st. pers
Spijkenisse "de Akkers"	1963	4 (4)	3 (3)	1 (1)	3 (2,1)			2 (2)	2 (1)					6 (4,1)	14 (9,6)
Stolwijk	1967	2 (2)	2 (2)	2 (1,2)	2 (1,5)						1 (0,5)			1 (1)	2 (1,3)
Messeneer	1972	4 (4)	4 (4)	4 (3,3)									1 (1)	4 (3)	3 (0,8)
Zoetermeer "Seghwaert"	1980	4 (4)	7 (6,5)	2 (1,6)			2 (2)		1 (1)		2 (1,8)			3 (3)	12 (7,6)
Zoetermeer "De Leyens"	1981	2 (2)	5 (3,8)	2 (1,5)		1 (1)	2 (1,8)		1 (1)	1 (0,1)	1 (0,8)			2 (2)	5 (3,6)
Zoetermeer "Meerzicht"	1972	5 (4,3)	6 (5,6)	2 (1,8)	7 (6,1)		3 (1,6)		2 (2)		2 (1,8)			6 (4)	10 (6,9)
Zwanmerdam	1975	3 (2,2)	1 (1)	1 (1)	3 (1,5)					1 (0,1)	1 (1)			3 (1,6)	1 (0,2)
Totaal Z. Holland: 32 centra		125 104,1	138 (122,8)	65 (45,2)	74 (59,4)	30 (6,5)	35 (26)	14 (12,2)	15 (12,4)	9 (2,3)	17 (15,5)	2 (0,5)	10 (6,5)	117 (84,6)	150 (96)
Middelburg "Dauwendaale" tevens totaal Zeeland	1977	3 (3)	3 (3)	1 (1)	8 (4,5)	1 (1)	1 (0,8)	2 (2)			1 (0,5)			2 (2)	11 (5,1)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkw	psy	ov.hv.	pr.ass	ov. onder st. pers
Berghem	1977	3 (2,5)	3 (1,8)	1 (0,7)	7 (2,2)		2 (1,5)				1 (0,6)			2 (1)	
Eindhoven "Kastelenplein"	1982	4 (4)	3 (3)	3 (2,4)	7 (5,3)	2 (0,2)		3 (3)	2 (2)					3 (2,5)	11 (9,2)
Eindhoven "Tongelre"	1973	4 (3)	3 (3)	2 (1,5)										3 (3)	
Geldrop "Coevering"	1979	2 (2)	2 (2)	2 (1,5)	2 (2)	1 (0,4)		2 (2)						2 (2)	3 (2,2)
's Hertogenbosch "Meespoort"	1983	1 (1)	2 (2)	2 (1)	2 (0,2)									1 (0,5)	
's Hertogenbosch "Noord"	1980	4 (4)	10 (7,5)	6 (4,4)							1 (1)			4 (3,1)	4 (1,1)
Oss "D'n Iemhof"	1977	3 (2,3)	3 (3)	3 (2,5)			3 (2,5)						1 (0,7)	2 (1,6)	1 (0,5)
Oss "Ussen"	1981	2 (2)	2 (2)	3 (1,7)	4 (3)	2 (0,2)	2 (1,7)							3 (1,6)	1 (1)
Teteringen	1979	2 (2,2)	1 (1)	1 (0,5)	1 (1)		1 (0,1)		1 (1)					1 (1)	2 (1,1)
Veldhoven "Heikant"	1981	2 (1,3)	2 (1,6)	1 (0,8)	2 (1,2)	2 (0,2)								2 (1,3)	2 (0,6)
Totaal N.Brebant: 10 centra		27 (24,3)	31 (26,9)	24 (17)	23 (14,7)	9 (1,2)	8 (5,8)	5 (5)	3 (3)		5 (3,6)		1 (0,7)	23 (17,6)	24 (15,7)

Plaats/aanduiding	start	ha	wv	mw	fys	vrl	gb	ta	ap	dië	zkw	psy	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Berg en Terblijt	1980	2 (2)	2 (1,5)	2 (0,5)	1 (1)	1 (0,1)		1 (1)		1 (0,1)	1 (0,2)				8 (6,3)
Heer	1977	4 (1,8)	2 (1)	2 (1)										3 (2)	
Hoensbroek	1970	6 (6)	4 (3,8)	2 (1,8)		1 (0,2)					2 (1,4)			8 (5,9)	3 (0,9)
Kerkrade "De Maar"	1976	3 (2,5)	2 (2)	1 (0,7)							1 (1)			2 (2)	5 (2,5)
Maastricht "Dr van Kleef"	1976	4 (2,7)	2 (2)	1 (1)							1 (0,5)			2 (2)	
Maastricht "De Hofhoek"	1977	3 (1,2)	2 (2)	2 (1)						1 (0,1)	1 (0,5)			2 (1,5)	1 (0,3)
Nearbeek	1975	4 (2,2)	1 (1)	2 (1)	3 (2,3)	1 (0,1)		3 (2,1)	1 (1)	1 (0,2)			1 (?)	2 (2)	10 (7,4)
Schinveld "Agewater"	1979	2 (2)	2 (2)	1 (1)	2 (2)	1 (0,2)		1 (1)	1 (1)	1 (0,1)	1 (1)		1 (0,2)	2 (2)	5 (4,2)
Sittard	1976	4 (4)	3 (3)	2 (1)						1 (0,1)				3 (2,5)	1 (0,3)
Venlo "Witthuis"	1973	6 (5,2)	4 (4)	1 (0,8)							2 (1,5)			6 (4)	4 (1,3)
Venray "Landweert"	1982	1 (1)	2 (1)	1 (0,6)	1 (0,5)		2 (0,2)							2 (1,1)	
Totaal Limburg: 11 centra		39 (30,5)	26 (23,3)	17 (10,4)	7 (5,8)	4 (0,6)	3 (0,4)	5 (4,1)	2 (2)	5 (0,6)	9 (6,1)		2 (0,2)	32 (25)	37 (23,2)

Plaats/aanduiding	he	wv	mw	fys	vr1	gb	ta	ap	dië	zkv	pay	ov.hv.	pr.ass	ov.onder st. pers
Nederland totaal 145 centra	485 (400)	490 (417)	263 (173)	390 (288)	145 (52)	97 (66)	62 (53)	63 (53)	26 (5)	69 (54)	7 (4)	37 (22)	433 (316)	584 (375)

